

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra pastorální a spirituální teologie

Marie Smolíková

**Řeholní společnosti sv. Arnolda Jansseny v českých
zemích: misie – spiritualita – pastore**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Robert Svatoň, Th.D.

Obor: učitelství náboženství a katechetika

Olomouc 2020

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

V Lidečku dne

.....

Marie Smolíková

Zde chci velmi poděkovat vedoucímu práce Mgr. Robertu Svatoňovi, Th.D. za odborné vedení práce, cenné rady a trpělivost. Dále chci poděkovat všem kněžím SVD a sestrám SSpS za poskytnuté rozhovory a odpovědi. Také děkuji Pánu Bohu, celé své rodině a přátelům, kteří mi byli po celou dobu studia oporou.

OBSAH

OBSAH	4
ÚVOD	6
1 CHARISMA ARNOLDA JANSSENA: PŮVOD, ROZVINUTÍ A FORMY	8
1.1 BOHU ODEVZDANÝ ZAKLADATEL.....	9
1.1.1 ARNOLD JANSSEN A JEHO ŽIVOTNÍ CESTA	10
1.1.2 SVĚTEC, KTERÝ ROZLIŠUJE BOŽÍ VNUKNUTÍ	12
1.1.3 NAPLNĚNÍ BOŽÍ VŮLE V ZALOŽENÍ ŘEHOLNÍHO MISIJNÍHO DOMU.....	13
1.2 VYBRANÉ OKAMŽIKY Z DĚJIN POČÁTKŮ KONGREGACE	14
1.2.1 PRVNÍ SPOLUPRACOVNÍCI	15
1.2.2 OD MISIJNÍHO DOMU VE STEYLU K MISIJNÍ SPOLEČNOSTI.....	17
1.2.3 ROZVOJ MISIJNÍCH STANIC	18
1.3 ČTYŘI FORMY ŽIVOTA MISIJNÍHO CHARISMATU	19
A. JANSSENA	19
1.3.1 MUŽI-VERBISTÉ.....	20
1.3.2 MISIJNÍ SESTRY	21
1.3.3 KONTEMPLATIVNÍ VĚTEV.....	25
1.3.4 LAICKÉ MISIJNÍ SDRUŽENÍ DUCHA SVATÉHO	27
2 CHARAKTERISTICKÉ RYSY SPIRITUALITY ŘEHOLNÍCH KONGREGACÍ	
A. JANSSENA	29
2.1 SPIRITUALITA KAŽDODENNOSTI	29
2.2 ÚCTA K NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICI	31
2.3 PŘEDNOSTNÍ POSTAVENÍ BOŽÍHO SLOVA.....	33
2.4 ZVLÁŠTNÍ PROŽÍVÁNÍ SVÁTKŮ V KONGREGACÍCH SVD A SSps	35
3 PASTORAČNÍ PŮSOBENÍ KONGREGACÍ A. JANSSENA V ČESKÝCH ZEMÍCH	38
3.1 VÝZNAMNÉ MILNÍKY V PŮSOBENÍ KONGREGACÍ A. JANSSENA U NÁS	38
3.1.1 PRVNÍ POKUSY ZALOŽIT MÍSTA PŮSOBENÍ SVD A SSps V ČESKÝCH ZEMÍCH.	39
3.1.2 REPRESE A OMEZENÍ ČINNOSTI PO ROCE 1950.....	40
3.1.3 OBNOVA VEŘEJNÉHO PŮSOBENÍ PO ROCE 1989	42
3.2 SOUČASNÁ PODOBA PŮSOBENÍ KONGREGACÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH: PŘEHLED, ANALÝZA, PERSPEKTIVY	43
3.2.1 MÍSTA, ZPŮSOB ŽIVOTA A FORMY PŮSOBENÍ KONGREGACÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH.	44

3.2.2	ROZVINUTÍ SPECIFICKÝCH PRVKŮ POSLÁNÍ KONGREGACÍ A. JANSSENA V KONTEXTU MÍSTNÍ CÍRKVE	47
3.2.3	SMĚREM K MISIJNÍ PROMĚNĚ MÍSTNÍ CÍRKVE	52
ZÁVĚR		57
ANOTACE.....		59
ANNOTATION		60
BIBLIOGRAFIE		62
POUŽÍVANÉ ZKRATKY		67
TEXTOVÁ PŘÍLOHA.....		68
OBRAZOVÁ PŘÍLOHA.....		77

ÚVOD

Život se posiluje darováním a oslabuje pohodlností. Dozrává v takové míře, v jaké ho dáváme k dispozici druhým. Tuto skutečnost by měl znát každý člověk. Společnost roste ve společenství sebedarováním se každého jedince, který pochopil, kde je jeho místo, jaké má dary a jak je využije.

Kdo se setkává s Kristem, kdo se jím nechává zachránit, je osvobozený od hříchu, různého smutku a vnitřní prázdnoty. S Kristem se rodí stále nová radost. Radost, která obnovuje, napřimuje, odevzdává, přijímá a tvoří nové etapy evangelizace.¹ Nová evangelizace¹ poslouchá Kristův hlas a misijní příkaz (srov. Mt 28, 19-20). Hlas není slyšet, když izolujeme své svědomí, zavřeme se do sebe a do svých zájmů. To však není život z Ducha pravdy.

Arnold Janssen, zakladatel misijních stanic je příkladem odevzdanosti Bohu i druhým. Jeho život je odpovědí na Boží slovo, které vybízí k tomu, abychom následovali Krista, a všude kam půjdeme, přinášeli Boží království (srov. L 9, 57-62).

Mé první setkání s tímto světce proběhlo skrze řeholní sestry působící ve farnosti Kelč. V rozhovorech s nimi jsem zjistila, že jsou jedinými misijními sestrami kongregace založené Arnoldem Janssenem, které aktuálně žijí a pracují v českých zemích. Postupně jsem zjistila, že k misijním sestrám kongregace založené Arnoldem Janssenem patří i kontemplativní větve sester a také muži - verbisté.

Při výběru tématu práce mě motivovala myšlenka, že je vhodné rozšířit povědomí sobě i druhým o zakladateli tří misijních kongregací, který celý svůj život věnoval misiím, a jeho vášní bylo hlásat evangelium do celého světa. Aktuálnost úkolu jsem vnímala v návaznosti na Misijní rok 2019, který byl vyhlášen papežem Františkem a který právě probíhal.

Cílem mé diplomové práce je proniknout do spirituality, pastoračního a misijního působení kongregací řeholního života založených Arnoldem Janssenem v ČR a poznat jejich historické pozadí. Dále se budu v práci zabývat, jakým způsobem specifické charisma řeholních kongregací obohacuje život naší místní církve v českých zemích a jak toto charisma může přispět k misijní proměně církve u nás.

¹ Srov. *Nová evangelizace*. Velehrad: Refugium, 2000.

Prvním krokem k dosažení vytyčeného cíle bylo shromažďování pramenů a literatury a individuálních interview, díky kterým analyzuji a popisuji spiritualitu a pastorační kongregací Arnolda Jansseny na území České republiky.

Práce se skládá ze tří kapitol. První kapitola se zaměřuje na osobu a charisma Arnolda Jansseny, popisuje stručné dějiny vývoje kongregací a formy života řeholního charismatu pro lepší pochopení zakladatele misijního díla.

Druhá kapitola seznamuje se spiritualitou Arnolda Jansseny a jeho vlivem na život členů jím založených kongregací až do dnešních dnů.

Třetí kapitola pojednává o příchodu členů kongregací do českých zemí, o omezení činnosti v době komunismu i o obnově pastoračního působení kongregací v ČR po roce 1989. Na základě individuálních interview a podle témat otázek mapuje tato kapitola aktuální situaci kongregací SVD a SSpS. Dále povede tato část diplomové práce k poznání, jak obohacují kongregace život farností, jaké specifické rysy se projevují ve vedení farností, v pastorační a jak kongregace přispívají k misijní proměně církve, ke které vybízí současný papež František.²

Doufám, že práce splní svůj cíl a seznámí čtenáře se zakladatelem A. Janssenem a kongregací SVD, pro kterou je hlásání evangelia milostí a vlastním povoláním v církvi. Věřím, že spiritualita misijních kongregací SVD bude inspirací pro čtenáře k vlastnímu prožívání křesťanské víry. Chtěla bych touto prací přispět k povzbuzení všech, kdo pracují na poli evangelizace a misí v naší zemi.

² Srov. PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium*, 1. kapitola („Misijní proměna církve“).

1 CHARISMA ARNOLDA JANSSENA: PŮVOD, ROZVINUTÍ A FORMY

V této kapitole představím charisma Arnolda Janssena, jeho mládí a jeho snahu hledat a naplnit ve svém životě Boží vůli.

Zakladatel měl charisma, které se projevovalo věností trojjedinému Bohu. Jeho věnost Bohu byla silou a darem Ducha svatého. Každé charisma má především směřovat k Otci, projevující se jako synovské hledání jeho vůle.³ Zsvěcený života má být také zaměřen na Syna, který učí obětavé službě Bohu i lidem s lehkostí a otevřeností působení Ducha svatého⁴ Duch svatý vede, posiluje a podněcuje v duchovním životě. A. Janssen toto trojí zaměření opravdově prožíval. Miloval Otce, i Syna i Ducha svatého.

Kdo miluje Trojjediného Boha, touží a pracuje na tom, aby ho poznali a milovali všichni lidé. V jádru jde o změnu myšlení a změnu v konání každodenní běžné činnosti, jako práce pro Boha a jeho milované. To je spojeno s poslušností a ochotou nabídnout svůj život skrze takovou službu. Ježíš nám ukazuje způsob jednání podle Boží vůle a prokazuje svou lásku až do krajnosti sebedarováním (srov. J 13, 1). Chce-li člověk zůstat věrný sám sobě jako Božím obrazu, má následovat Ježíše pod vedením Ducha svatého. Pak je schopen a ochoten, přijímat výzvy k činnosti i modlitbě pro misijní zájmy.

Janssenovo misijní dílo se celým srdcem opíralo o Ježíše, proto bylo toto dílo odvážné a podnikalo kroky k tomu, aby se pokročilo na cestě misijního působení.

Charismatu misijních společností si práce všímá ve třech krocích: osoba zakladatele, dějinné souvislosti vzniku, různé formy společenství, v nichž se charisma žije.

³ Srov. JAN PAVEL II., *Vita Consecrata*, čl. 36.

⁴ Srov. Tamtéž, čl. 36.

1.1 BOHU ODEVZDANÝ ZAKLADATEL

Nejdříve seznámíme čtenáře s osobou Arnolda Jansseny a s jeho hlubokým vnímáním Boží přítomnosti a osobním zaměřením se na Boha.

Arnold Janssen⁵ žil „obyčejný“ život plný nesnadného hledání Boží vůle a zápasů o její poznání, ale tím spíše tíhnul k Bohu, který je Láska. Arnold byl osobností velké důvěry v Boha a neúnavné práce. V neúnavné práci spočívala větší část úspěchu jeho díla. P. Fischer napsal o P. Arnoldu, že uměl nasadit všechny svoje síly, rozum a srdce, aby důsledně plnil vůli Boží.⁶ Jeho velká důvěra zakořeněná v Bohu vyzařovala z Arnolda pokoj, rozhodnost, pracovitost, ochotu překonávat těžké zkoušky, trpělivost a svědomitost. Ochotně pomáhal, kde bylo potřeba a také cítil velikou potřebu věnovat se duchovnímu životu věřících a starat se o osobní, lidské a náboženské dobro. Brzy ráno vždy spěchal do kostela, kde po ranní modlitbě začínal svůj den s horlivostí a přesvědčením, že pracuje pro Boha.⁷ Následně jeho celý pracovní den byl naplněn častou modlitbou a upřímným vztahem s Bohem.

Svatý Pavel však v druhém listě Korintským píše, že ve slabosti je síla (srov. 2 K 12, 9-10). Farář Schmitz, pozdější biskup z Kolína, řekl o Arnoldu Janssenovi, že není kazatel, ale umí pracovat, a modlit se a to stačí pro jeho úkol a plnění Boží vůle.⁸

Arnold Janssen byl osobou laskavou, ale i přísnou. Vyžadoval řád, poslušnost a disciplínu. Cítil velikou zodpovědnost před Bohem, proto často neváhal napomenout i své spolubratry. Vztah k zodpovědnosti a starostlivosti měl i při udělování povolení skládat věčné sliby nebo přijmout nové bratry a sestry. Jeho rozhodnutí doprovázela vždy hluboká modlitba, přemýšlení, moudrost a vážnost. Tím si získal autoritu a respekt. Jeho autorita byla tak veliká, že osobní touhy člověka šly stranou a jeho spolubratři na něho hleděli s úctou, láskou, bázni a obdivem.⁹

Arnold Janssen byl velmi silný, pokorný a Bohu odevzdaný člověk. Celou svou bytostí věřil, že ho Bůh pověřil úkolem založit misijní dům a šířit tak Boží království na zemi. Ve svém srdci toužil být především otcem, vůdcem a zakladatelem misijního díla. Přitom všechny zásluhy vždy připisoval Bohu.

⁵ Viz obrázek č. 1. v obrazové příloze.

⁶ Srov. REUTER, Jakob SVD. *Hlásatel' Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 19.

⁷ Srov. Tamtéž, s. 23.

⁸ Srov. Tamtéž, s. 24.

⁹ Srov. Tamtéž, s. 25.

Seneka píše: „Žít znamená bojovat.“¹⁰ Tato věta vystihuje život i osobu Arnolda Jansseny, který přes všechna trápení a občas i výsměch vytrval ve svém úkolu. S trpělivostí, odevzdaností a bázní Boží vytrvale pracoval pro misijní dílo. Žil asketickým životem a tvrdou sebedisciplínou.¹¹ Podobně píše i sv. Jan Klimak¹², který připomíná, že strach je nedostatkem víry nebo nedostatkem důvěry v Boha a tento nezdravý strach nás činí neschopné boje.

Arnold Janssen byl však člověk jako my. Co nebo kdo ho zbavoval strachu splnit v lidských očích skoro nespílitelné? Byla to jeho úplná důvěra v Boha a potřeba něco dělat. Spolubratry povzbuzoval k tomu, aby měli odvahu žít Kristův život a nezoufat, když poznají, že žijí Kristův život. Také povzbuzoval k tomu, aby žádná slabost nebránila plnit poslání.¹³

1.1.1 ARNOLD JANSSEN A JEHO ŽIVOTNÍ CESTA

Arnold Janssen pocházel z obce Goch na dolním Rýně, která se nachází na německém území při holandských hranicích. Narodil se 5. listopadu 1837 manželům Gerhardovi Janssenovi a Anně Kateřině r. Wellesenové. Vyrůstal v kruhu sedmi sourozenců.¹⁴ Po dokončení základní školy a po přípravném roce, právě založené rektorátní školy v Gochu byl přijat do biskupského gymnázia v Geasoncku. Jako externista získal v Münsteru r. 1855 maturitu. Už tehdy jako osmnáctiletý mladík, myslel na to, že by se chtěl stát knězem. Nejdříve ale studoval to, k čemu měl vztah: matematiku a přírodní vědy. Své studium v Münsteru v letech 1855-1857 a v Bonnu v letech 1857-1859 ukončil získáním učitelského diplomu s platností pro všechny obory gymnázia. V roce 1859 začal studovat v Bonnu teologii a pak pokračoval v Münsteru. 15. srpna r. 1861 byl v domě Münsteru vysvěcen za kněze. Přiměřeně ke svému vzdělání obdržel i pověření od svého biskupa učit na vyšší škole v Bochoctu. Následujících 12 let tu Arnold Janssen vyučoval matematiku a přírodní vědy. Mimo jiné pastoračně vypomáhal v městské farnosti sv. Jiří.¹⁵ Od r. 1865 začal pracovat pro Apoštolát modlitby.¹⁶ Pro členy Apoštolátu modlitby sestavil různé modlitby a spisy, které dál

¹⁰ ŠPIDLÍK, Tomáš. *Prameny světla*. Olomouc: Refugium, 2012, s. 189.

¹¹ Srov. BINDÁČ, Ernest SVD. *Arnold Janssen-Hlasatel' slova*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1985, s. 20.

¹² Srov. ŠPIDLÍK, Tomáš. *Prameny světla*. Olomouc: Refugium, 2012, s. 189.

¹³ Srov. DRENKELFORT, Heinrich. *P. Arnold Janssen*. 2. vyd. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1996, s. 19-20.

¹⁴ Srov. REUTER, Jakob SVD. *Hlasatel' Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 7.

¹⁵ Srov. Tamtéž.

¹⁶ Apoštolát modlitby byl náboženský spolek, zaměřený na šíření úcty Nejsvětějšího srdce Ježíšova.

rozšiřoval.¹⁷ Aby se mohl více věnovat této specifické apoštolské práci, vzdal se v roce 1874 svého učitelského místa v Bocholtu a stal se tak kaplanem u sester v Kempenu.¹⁸ Později začal vydávat časopis s názvem „Malý posel Božského Srdce“, který byl zaměřený na misie. V roce 1875 založil ve Steylu první mužskou misijní společnost římskokatolické církve, která nesla název Společnost Božího Slova, latinsky *Societas Verbi Divini*, zkratka SVD.¹⁹

Od útlého věku byl Arnold postaven do středu početnější rodiny. Tvrdá práce byla každodenním chlebem. Už jako malý začal Arnold ministrovat a inklinovat ke kněžství. Později byl přijat do semináře v Münsteru, a i když nebyl mimořádně nadaný, byl vytrvalý a odhodlaný překonávat sám sebe. Ze semináře Arnold odešel ještě před svěcením studovat matematiku na univerzitu v Bonnu.²⁰ Věnoval se také studiu přírodních věd. Po ukončení studia získává oprávnění učit na všech gymnáziích. Ve dvaadvaceti letech se vrací do semináře.

14. srpna 1861 slouží Arnold Janssen svou prmiční mši svatou. Jeho cesta pak vedla do malého ústavu v Bocholtu, kde se stal učitelem nižších tříd.²¹ V té době začal Arnold uctívat Božské Srdce a věnoval svůj volný čas Apoštolátu modlitby. Poznával Boží vůli a začínal dělat všechno proto, aby realizoval myšlenku založení misijního institutu. Úcta k Nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu se tak stala klíčovou. Arnold začal chápat, že když ctíme Nejsvětější Srdce Ježíšovo, musíme se s tímto Božským Srdcem také sjednotit. Často citoval sv. Pavla: „Měj tuto mysl v sobě, která byla v Kristu Ježíši“ (srov. F 2, 5).²² Zakladatel pak držel duchovní ideál, že nejlepší oddanost Srdci Ježíšovu je, aby naše přání odpovídala touze Srdce Kristova.²³

Jeho další cesta směřovala do Holandska, kde nachází vhodné místo ve Steylu. Bezvýhradně se opíral o Boha a založil misijní dům. Ten byl slavnostně otevřen pro Německo, Rakousko a Holandsko 8. Zářím r. 1875.²⁴ První novostavba misijního domu začala v roce 1878. Tato činnost Arnolda Janssena byla plná námahy, ponižování, modlitby,

¹⁷ Např. Příručka společné modlitby.

¹⁸ Srov. REUTER, Jakob SVD. *Hlásatel' Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 7.

¹⁹ Srov. *Spoločnosť Božieho Slova* [online], (cit. 24.2 2020) dostupné na <<http://www.svd.cz/>>.

²¹ Srov. BINDÁČ, Ernest SVD. *Arnold Janssen - Hlasatel' slova*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1985, s. 15.

²¹ Srov. Tamtéž, s. 17.

²² Srov. MATTAPPALLIL, Sebastian SVD. *Precious in the Life Given for Mission: Reflections on the Centennial of the Death of Saints Arnold Janssen and Joseph Freinademetz*. Città di Castello: GEPS, 2010, s. 47.

²³ Srov. Tamtéž.

²⁴ Srov. REUTER, Jakob SVD. *Hlásatel' Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 17.

odříkání, nočního bdění a bičování se.²⁵ Roku 1879 vysílá první dva misionáře do Číny a o pět let později se Společnost Božího Slova (SVD) stává řeholní kongregací. V následujících letech 1888-1904 založil pět misijních domů v Evropě, v roce 1889 misijní kongregaci Služebnic Ducha Svatého (SSpS) a roku 1896 zakládá kongregaci Služebnic Ducha Svatého věčné poklony (SSpSAP). O 13 let později 15. ledna 1909 Arnold umírá a je pochován v kryptě pod hlavním kostelem ve Steylu.²⁶

1.1.2 SVĚTEC, KTERÝ ROZLIŠUJE BOŽÍ VNUKNUTÍ

V květnu roku 1874 Arnold Janssen cestoval do Neuwerku, aby si tam promluvil s Mons. Timoleonem Raimondim (1827-1894).²⁷ Při setkání s Raimondim se Arnold svěřil, že už ho dlouho trápí myšlenka, že Německo nemá ještě žádný misijní institut na výchovu misionářů. Při rozhovoru vyzval Mons. Raimondi Arnolda, aby se stal zakladatelem institutu.²⁸ Tato slova na Arnolda velmi zapůsobila, ale nikdy před tím ani v nejmenším neuvažoval o tom, že by sám založil misijní dům. Zdálo se mu to nemožné a nad jeho schopnosti a možnosti.

„Jeho první reakcí bylo rozhodné „Ne!“²⁹ Tuto odpověď mu Mons. Raimondi hned vyvrátil poznámkou, že musejí být i lidé, kteří založí a postarají se o misijní dům.³⁰ Arnoldu se úkol zdál sice příliš těžký a riskantní, ale zároveň začal o něm přemýšlet. Přemýšlel však způsobem jemu vlastním. Dotazoval se na Boží vůli a prosil Pána o vedení a správná rozhodnutí. Myšlenka na misijní dům mu už nedala spát. Jeho úsilí a touha o rozpoznání Boží vůle byla čím dál silnější.

Boží vůli poznával podle zásad, které Arnold dodržoval v době, kdy se měl rozhodovat o své budoucí životní cestě. Jednomu novoknězi říká, že pokud toužíme stále plnit Boží vůli a prosíme o světlo, Bůh odpovídá tím, že dává vnitřní popud k tomu, abychom tak konali.³¹ Další zásadou pro Arnolda bylo zůstat věrný v plnění si svých povinností ve svém povolání. Pokud člověk měl nějaké vnuknutí, bylo pro něj moudré se o věci poradit s přáteli.

²⁵ Srov. BINDÁČ, Ernest SVD. *Arnold Janssen-Hlasatel' slova*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1985, s. 20.

²⁶ Srov. REUTER, Jakob SVD. *Hlásateľ Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 5.

²⁷ Mons. Timoleone Raimondi, je v té době misionář, apoštolský prefektor, krátce na to se stal apoštolským vikářem a biskupem v Hongkongu.

²⁸ Srov. REUTER, Jakob SVD. *Hlásateľ Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 14.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Srov. Tamtéž.

³¹ Srov. Tamtéž.

Arnold se domníval, že Bůh lidem pomáhá i skrze jiné lidi, abychom poznali jeho vůli. Běžná cesta pak k poznání Boží vůle spočívá v přihlížení k okolnostem, podmínkám, poměrům a situaci.³²

Arnold Janssen se tak často modlil a rozjímal, až v něm uzrálo vědomí, že Bůh chce, aby založil misijní dům. Toto přesvědčení nakonec udalo směr jeho cesty a naplnilo ho důvěrou a zodpovědným vědomím nad úkolem, který přijal.³³

Arnold reaguje na Boží hlas tak, že opouští svůj starý život a touží jít cestou misijního působení, které obnovuje církev, upevňuje víru a křesťanskou identitu. I když tento úkol vyžaduje hrdinské snažení a neúnavnost, Arnold Janssen získal svým příkladem plno následovníků, kteří v misijní činnosti pokračují.

1.1.3 NAPLNĚNÍ BOŽÍ VŮLE V ZALOŽENÍ ŘEHOLNÍHO MISIJNÍHO DOMU

Arnold Janssen často uvažoval o založení misijního institutu v Německu, ale také věděl, že v době kulturního boje to nebude možné. Obrátil tedy svůj zájem na německo-holandské pohraničí a našel vhodné místo ve Steylu.³⁴ Naskytla se mu příležitost koupit starší dům, který dříve sloužil jako pohostinství.³⁵ K domu patřil větší pozemek na břehu řeky Maasy.

Arnold stojí před novým začátkem. V zakladateli se setkávají dary Ducha svatého a tak se vši silou opřený o Boha pouští do díla. Starý opuštěný dům v malebné části Steylu musí ještě projít velikou rekonstrukcí, aby zde vznikl misijní institut. Zvědavci chodili kolem domu a někteří měli i soucit s malým, bledým a chatrně oblečeným knězem Arnoldem. Málokdo v té době věřil, že z polorozpadlého starého pohostinství vznikne někdy misijní dům.

Arnold navenek působil na některé lidi možná trochu neschopně, ale pod vnější skořápkou zakladatele byla velká chuť pracovat a plnit tak Boží vůli, což bylo podstatným prvkem Arnoldovi spirituality. Jeho zbožnost se pak projevovala i v plodnosti jeho práce. Při počátečních pracích domu se Arnold nebál zvat lidi dovnitř. Každého srdečně přivítal ve zpustlých místnostech. Oslavy vysvěcení domu pak probíhaly ve velkém stylu. Do výzdoby

³² Srov. Tamtéž, s. 15.

³³ Srov. Tamtéž, s. 54.

³⁴ Srov. BINDÁČ, Ernest SVD. *Arnold Janssen-Hlasatel' slova*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1985, s. 20.

³⁵ Viz obrázek č. 2. v obrazové příloze.

domu se zapojilo široké okolí. Lidé přispěli na hostinu, různými dary i finančně. Slavnost začala mší svatou ve farním kostele, kde měl kázání sám zakladatel. Později dostal Arnold telegram z Říma s požehnáním od samotného Svatého otce. Jeho srdce se zaradovalo, i když tušilo, že bude muset ještě hodně vydržet. Netrvalo dlouho a Arnold Janssen čelí výsměchu některých kněží, kteří ho navštívili. Nechtěli vidět ani tak misijní dům, jako nové misionáře.³⁶

„Arnold zesmutněl. Vycítil ten výsměch. Klidně však pověděl: Všechno, co chce být jednou velké, musí být nejdříve malé!“³⁷

Misijní záměr zakladatele Janssena nejvíce pochopili prostí lidé. Pomáhali, jak mohli. Hlavně svojí pracovitostí a dobročinností. Pozorně sledovali počínání zakladatele a věděli, že se za misijní dílo hodně modlí. Pro tyto prosté lidi nezůstalo utajené, že v misijním domě byl hned od začátku zaveden přísný řád. Arnold Janssen sám dbal na sebedisciplínu. Brzy vstával, pravidelně se modlil, spával na skromném lůžku, střídme se stravoval a zachovával každý pátek půst.

Zakladatel hned první rok ve Steylu nosí v hlavě odvážné myšlenky.³⁸ Svěřuje se svému bratru. Chce založit tiskárnu a vydávat malý časopis. Dává opravit starou stodolu, pořizuje základní stroje a 27. ledna 1876 stojí Arnold před novou tiskárnou.³⁹ Tiskárna se stala v dalším desetiletí hlavním zdrojem příjmů.

1.2 VYBRANÉ OKAMŽIKY Z DĚJIN POČÁTKŮ KONGREGACE

Tato podkapitola se zabývá nejdůležitějšími daty spojenými se vznikem misijní kongregace.

Svoji starostlivost o misie bere Arnold Janssen vážně, a tak zakládá misijní institut, kde se budou připravovat kandidáti pro zahraniční misie. I přes kulturní boj,⁴⁰ který tehdy probíhal v Německu, Arnold Janssen od svého cíle necouvne a směřuje do Holanska, kde nachází vhodné místo, pro svůj záměr.

³⁶ Srov. BINDÁČ Ernest SVD. *Arnold Janssen-Hlasatel' slova*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1985, s. 23.

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Srov. Tamtéž, s. 27.

³⁹ Srov. Tamtéž, s. 28.

⁴⁰ Srov. „*Kulturkampf*“, in M. Pečenka - P. Luňák, *Encyklopedie moderní historie*. Praha: Libri, 1999, s. 263.

Roku 1875, na svátek narození Panny Marie, který se považuje za den založení společnosti Božího Slova, je oficiálně vysvěcen nový misijní dům ve Steylu.⁴¹ Následujících 10 let je velmi požehnaných a dílo zakladatele rychle roste.

Dalším důležitým rokem byl rok 1879. Z misijního domu ve Steylu byli vysláni první dva misionáři do Číny. Byl to P. Jan Baptista Anzer a P. Josef Freinademetz.⁴² Josef Freinademetz byl spolu s Arnoldem Janssenem po sto letech vyhlášen za blahoslaveného.

V letech 1884-1886 pak probíhala první generální kapitula, kde bylo schváleno, že společnost Božího Slova se stává řeholní kongregací.⁴³

Arnold Janssen zakládá z vděčnosti k Duchu svatému v roce 1889 ženskou řeholi „Služebnic Ducha svatého.“ Sestry byly určeny pro aktivní práci v misiích se zvláštním zaměřením na úctu k Duchu svatému. Sestry spolupracovaly s misionáři kongregace Společnosti Božího Slova.

Misijní dílo se rychle rozrůstá a v roce 1888-1904 má kongregace již dalších pět misijních domů v Evropě. Je to dům sv. Rafaela v Římě, sv. Gabriela ve Vídni,⁴⁴ sv. Kříže v Nyse, sv. Wendela v Sazku a sv. Ruprta v Bischofshofenu.⁴⁵

Důležitým datem pro počátky kongregace založené Arnoldem Janssenem je rok 1896. Arnold Janssen cítí, že je potřeba nejen práce, ale především modlitby, aby celé misijní dílo mohlo být požehnáno. V roce 1896 tedy zakládá další ženskou řeholi. Tato řehole je založena jako kontemplativní misijní kongregace. Hlavním úkolem klauzurních sester, je zvolávání milostí Ducha svatého před Nejsvětější svátostí.

1.2.1 PRVNÍ SPOLUPRACOVNÍCI

V lednu 1875 v berlínských novinách „Germania“ vyšel článek o chystaném misijním domě.⁴⁶ Ve stejném měsíci byl Arnold Janssen uvolněn ze služeb diecéze, aby se mohl plně věnovat rozvoji misijního domu. Arnold však potřeboval spolupracovníky. A to byl nelehký

⁴¹ Srov. HORVÁTH, Štefan. *75 rokov SVD na Slovensku*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2000, s. 17.

⁴² Srov. Tamtéž, s. 21.

⁴³ Srov. REUTER, Jakob SVD. *Hlásateľ Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 5.

⁴⁴ Viz obrázek č. 4. v obrazové příloze.

⁴⁵ Srov. REUTER, Jakob SVD. *Hlásateľ Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 5.

⁴⁶ Srov. Tamtéž, s. 16.

úkol, protože málokde se setkal s porozuměním. Na svých cestách často mluvil s duchovními, seminaristy, mladými kněžími a doufal, že se někdo přihlásí do misijního domu. Přihlásili se jen tři: „Farář Bill z Lucemburska, seminarista Franz Reichart z Vorarlberska a Johann Baptist Anzer z Bavorska.“⁴⁷

Arnold byl za této situace znechucený a zklamaný, ale potkával lidi, kteří ho uměli povzbudit. V té době se jednalo zejména o jeho milovaného bratra Wilhelma, který se později stal kapucínským bratrem a vybral si jméno Juniperus.⁴⁸ S radostí na svých cestách mluvil o tom, že jeho bratr Arnold založí misijní dům pro Německo, Rakousko i Holandsko. Avšak když se Arnold začal potýkat s výsměchem a negativními poznámkami, ztratil Wilhelm odvahu tuto zprávu šířit dál.

Ve svých vzpomínkách z roku 1899 už jako generální superior píše: „Viděl jsem, že kdekoliv jsem přišel, dívali se na mě s velkým soucitem jako na osobu, která trpí pod tíhou velkých idejí.“⁴⁹

Jak se musel asi Arnold Janssen cítit, když i představení, spolubratři, někteří přátelé a dokonce i známí ho považovali za neschopného, tvrdohlavého a nepraktického podivína bez smyslu něco zorganizovat. Arnold byl ale věrný Boží vůli a co ho nejvíce trápilo, byl nedostatek dobrých spolupracovníků. Občas se ho zmocnila i beznaděj. Musel bojovat s velkým pokušením, aby dal pokoj celé myšlence misijního díla. Přitom si uvědomoval, že pokud je myšlenka od Pána, musí být spojena s utrpením.

Naproti všem zklamáním Arnold Janssen otvírá misijní dům. Začátek působení ve Steylu byl spojen s velkými těžkostmi. Malé společenství ve Steylu bylo nesjednocené v názorech na formu i cíl institutu.⁵⁰ Ze tří spolupracovníků v misijním domě byli dva propuštěni.

Zakladatel o tom napsal svému příteli pateru Bundovi: „Úder, který by mi ještě před pár měsíci připadal jako velmi ničivý, mě teď osvobodil jakoby od noční můry... už se mi lehčeji dýchá... *In cruce salus*.“⁵¹

⁴⁷ Srov. Tamtéž.

⁴⁸ Srov. Tamtéž.

⁴⁹ REUTER, Jakob SVD. *Hlásatel' Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božího Slova, 2003, s. 16.

⁵⁰ Srov. BINDÁČ, Ernest SVD. *Arnold Janssen-Hlásatel' slova*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1985, s. 29.

⁵¹ REUTER, Jakob SVD. *Hlásatel' Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božího Slova, 2003, s. 18.

1.2.2 OD MISIJNÍHO DOMU VE STEYLU K MISIJNÍ SPOLEČNOSTI

Na jaře roku 1876 začal ve Steylu nový život.⁵² Po vyloučení prvních spolupracovníků, přichází do misijního domu náhrada-bratr Jan Janssen a jeho spolužák Hermann Wegener.⁵³ Oba se hned stali plnohodnotnými spolupracovníky Arnolda Janssena spolu s Anzerem, který zůstal zakladateli věrný. Až tehdy začal silný rozmach misijního domu. Do popředí začal vystupovat Arnoldův podnikavý a tvořivý duch a s Anzerem vypracoval začátkem června roku 1876 statuty misijního domu sv. Michala.⁵⁴

„V statutech se však už nemluví o domě, ale o Společnosti Božího Slova v službě Krále a Královny andělů. 17. srpna 1876 udělal Anzer první výkop plánované novostavby. Bylo to dva dny po jeho vysvěcení. Ačkoli celé společenství misijního domu mělo tehdy jen 19 osob (4 kněze, 9 studentů, 2 řeholní sestry Prozřetelnosti a 4 pracovníky), přece začal Arnold s výstavbou velkého mateřského domu, která trvala deset let. Tak velká byla odvaha a důvěra našeho zakladatele.“⁵⁵

Arnold Janssen neměl na začátku nikoho, neměl ani peníze, ale pevně věřil, že Bůh se postará, až přijde správný čas. S důvěrou v Boha rozšířil okruh dobrodinců, rozrostl se i počet bratrů v misijním domě, a dům se tak stal soběstačným. Vznikaly zde různé dílny a řemeslné práce.

Od novostavby misijního domu uplynulo pár let a do roku 1888 se misijní dům ve Steylu nepřetržitě rozšiřoval. Rodina misijního domu den ze dne rostla. Od zakladatele Janssena to vyžadovalo velkou míru trpělivosti, moudrosti a předvídavosti vzhledem k politické situaci v Německu. Po roce 1880 počet žáků misijního domu velmi vzrostl, protože se politická situace uklidnila.⁵⁶ Arnold Janssen se začal radovat, protože se mu podařilo získat nové profesory teologie a filozofie. Vzrostl i počet spolubratrů, kteří byli nositeli dobrého ducha ve Steylu. Dobrých poměrů mezi kněžími a bratry v misijním domě dosáhl Arnold Janssen tím, že jim dal zakusit společnou zodpovědnost na práci budování Božího království.⁵⁷ Pokud šlo ale o službu, byl mezi kněžími a bratry misijního domu ještě značný rozdíl. Zakladatel tedy navrhl zavést řeholní službu i pro kněze a svolal první

⁵² Srov. BINDÁČ, Ernest SVD. *Arnold Janssen-Hlasatel' slova*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1985, s. 29.

⁵³ Srov. REUTER, Jakob SVD. *Hlásateľ Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 19.

⁵⁴ Srov. Tamtéž.

⁵⁵ Tamtéž.

⁵⁶ Srov. DRENKELFORT, Heinrich. P. *Arnold Janssen*. 2. vyd. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1996, s. 100.

⁵⁷ Srov. Tamtéž, s. 106.

generální kapitulu, které se účastnil sám P. Arnold Janssen, P. Anzer z Číny, P. Jan Janssen a P. Herman Wegener.⁵⁸ „Už při druhém zasedání se rozhodli novou řeholi nazvat *Societas Verbi Divini* (ve zkratce SVD) tedy Společnost Božího Slova a zavést tři řeholní sliby.“⁵⁹

Od té doby kněží i bratři skládali své sliby podle stejných pravidel, přičemž se museli osvědčit, že jsou odhodláni a ochotní odejít do misíí.

1.2.3 ROZVOJ MISIJNÍCH STANIC

Mezitím se rozvíjelo Janssenovo misijní dílo i v Číně. P. Anzer a P. Freinademetz⁶⁰ pracovali u biskupa Raimondiho. Později pro své působení našli novou křesťanskou obec Puoli v okrese Yangku.⁶¹ Další, kdo byl předurčen pro misie v Číně, byl z misijního domu ve Steylu novokněz Anton Wevel a podjáhén Gottfried Riehm.⁶² Vznikl také nový apoštolský vikariát v jižním Šantungu, jehož biskupem se stal P. Anzer. V roce 1887 se Arnoldu Janssenovi podaří koupit více než třicet hektarů polnohospodářského dvora, nazývaného Handerthof, který se později jmenoval Annahof.⁶³ V něm bylo vybudováno velké hospodářství, čímž se misijní dům stal soběstačným. Po roce 1888 se Arnold začal zabývat myšlenkou, že by se mohla misijní činnost rozvíjet v Jižní Americe, kde žijí zde vystěhovalci z Holandska, Německa a slovanských krajín. Bylo zřejmé, že v této části světa lidé trpí duchovní bídou i nedostatkem kněží a svoji víru přestávají praktikovat, nebo se přidávají k protestantům.⁶⁴

Bratr Arnolda, Jan Janssen, putoval do Říma, aby se informoval, jaký postoj má k těmto plánům Arnolda misijní úřad. O pár dní později Arnold Janssen všem oznámil, že z Říma přišel dopis s novým misijním posláním.⁶⁵ V roce 1889 byli do Argentiny posláni P. Henrich Becher a P. Herman Löcken.⁶⁶ Pro svou misijní činnost našli místo tito bratři

⁵⁸ Srov. Tamtéž, s. 107.

⁵⁹ Tamtéž.

⁶⁰ Josef Freinademetz, 1878 vstoupil do misijního domu ve Steylu, 1879 odešel na misie do Hongkongu, 1882 začíná misijní práci v Puoli (Jižní Šantung), 1886 provikář jižního Šantungu, 1900 provinciál, 1908 umírá v Taikia, 1975 vyhlášen za blahoslaveného, 2003 prohlášen papežem Janem Pavlem II. za svatého.

⁶¹ Srov. DRENKELFORT, Heinrich. *P. Arnold Janssen*. 2. vyd. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1996, s. 108.

⁶² Srov. Tamtéž, s. 109.

⁶³ Srov. Tamtéž, s. 112.

⁶⁴ Srov. Tamtéž, s. 116.

⁶⁵ Srov. Tamtéž, s. 117.

⁶⁶ Srov. Tamtéž.

v provincii Santa Fé v městečku Esperanza.⁶⁷ V Argentině pracovali misionáři zpočátku hlavně ve farnostech.

Arnold Janssen nepřestával povzbuzovat své kněze v každé době, kdykoliv je posílal na jiné místo působení. Za své bratry se vždy modlil a připomínal jim, aby se nebáli rozšířit svoji činnost do všech zemí a pronikali do všech kultur. Neméně jim doporučoval, aby neměli strach, pouštět se do stavení a budování nových misijních stanic. Důvěra v Boha a odvaha misionářů měla být podle Arnolda veliká, a proto hned od začátku doporučoval novým misionářům, aby měli veliké plány konzultované s Božím Stavitelem (srov. Ž 127, 1). Zároveň jim Arnold vždy kladl na srdce, aby při všem, co budou v jiných zemích dělat, konali s laskavostí, mírností, obětavostí a stálou otevřeností pro Boží vůli. Každé místo na zemi, pak měli brát, jako svůj nový domov, a proto jim zakladatel nedovoľoval vracet se do své vlasti. Tyto podmínky se mohly zdát příliš přísné, ale měly smysl. Byl to důkaz víry a odevzdanosti misionářskému povolání a poslání. Zakladatel Janssen si o to více vážil svých spolubratrů a uměl je zahrnout svým uznáním a požehnáním. Tímto pohledem lásky Arnold kontemploval vztah své misijní rodiny s Boží Trojicí. Sobě svěřené učil odpovědnému a velkodušnému úsilí. Současně vedl spolubratry k pokoře a zdravé sebekritice.

1.3 ČTYŘI FORMY ŽIVOTA MISIJNÍHO CHARISMATU

A. JANSSENA

V polovině 19. století nacházel Arnold Janssen i přes všechny rozmachy a úspěchy misijních děl, jako své povolání rozvoj misií. Skrze tuto jeho inspiraci a iniciativu vznikly hned tři nová řeholní společenství. Ta si berou za základní smysl činnosti misie a šíření Božího slova a nenechají ani laiky být pouhými diváky.

V této kapitole jsou představeny tři misijní kongregace založené A. Janssenem. Zaměříme se na jejich charisma a jejich chuť a odvahu přijmout misijní povolání, dále se budeme věnovat laikům, kteří touží po autentickém křesťanském životě v duchu Janssenova charizmatu.

⁶⁷ Srov. Tamtéž.

1.3.1 MUŽI-VERBISTÉ

Členové Společnosti Božího Slova mají za úkol naslouchat Božímu slovu a dále podle něho žít a jednat. Misijní činnost členů je v podstatě dílem Ducha svatého.⁶⁸ V jeho síle se každý z členů oddává jeho vedení a tak poznává Boží vůli. Poslušností se pak stává spolupracovníkem a misionářem Božího Slova. Lidé by tak měli poznat, že tito misionáři zakusili Boží dotek a ohlašují lásku a naději na spásu.

Kongregace už od svého založení usiluje o samostatnost církevních obcí. Velké úsilí věnuje formaci křesťanských rodin, výchově a vzdělávání mládeže v křesťanském duchu ve školách i mimo školu.⁶⁹ Maximálně se snaží využívat všech možností a prostředků pro rozvíjení a prohlubování víry. Zasazuje se o to, aby mezi bratry a sestrami vládl mír, spravedlnost. Dále se zasazuje o překonání sobectví, nenávisti i zneužívání moci. Uznává a prosazuje lidskou důstojnost. Společnost Božího Slova tak následuje Boha a rozvíjí život v lásce (srov. Ef 5, 1-2). Členové kongregace bojují proti zlu a hříchu dobrem (srov. Ř 12, 21). Dobro má tvář komunikace, ochoty, trpělivosti, modlitby, služby, přátelství a vlastního příkladu života podle evangelia.

„Boží Slovo je světlem světa, které osvěcuje každého člověka (srov. J 1, 9). Proto musíme my, misionáři Božího Slova, mít otevřené oči pro louče tohoto světla, které se nachází v náboženských a myšlenkových tradicích národů. V upřímném dialogu vydáváme svědectví o tom, že pravé světlo se v Ježíši z Nazareta stalo člověkem a přišlo na tento svět.“⁷⁰

Tento dialog pomáhá pozitivně hodnotit duchovní bohatství v lidové zbožnosti.⁷¹

Boží Slovo, které je světlem světa, je dobré a věčné a přesto mnoho lidí toto světlo z různých důvodů nevnímá a nevidí. Misionáři se snaží, aby Boží světlo svítilo všem. Jdou tam, kde je ještě tma a v srdcích lidí srozumitelným jazykem rozsvěcují světlo. Hlásají Slovo Boží a to Slovo je Ježíš, který člověka miluje.

Členové a členky kongregací založených Arnoldem Janssenem si vzali k srdci růst v misijní a evangelizační činnosti. Bůh chce, aby všichni lidé byli spaseni (srov. 1 Tm 2, 4).

⁶⁸ Srov. *Konstitúcie a Direktorium Spoločnosti Božieho Slova*, Nitra: Garmond, 2006, čl. 105.

⁶⁹ Srov. Tamtéž, čl. 109.

⁷⁰ Tamtéž, čl. 114.

⁷¹ Tamtéž.

Kongregace Společnosti Božího Slova k této výzvě přispívá svojí misionářskou službou. Členové této společnosti vnímají, jako svoji povinnost, hlásat evangelium všem lidem (srov. 1 K 9, 16). Jdou vstříc Ježíši a připravují všechny na jeho druhý slavný příchod. Noví řeholníci hlásící se do této Společnosti, musí být svobodně rozhodnutí a ochotni plnit misijní poslání. Musí jít tam, kde je představený poše. Jejich posláním je darování svého života tomu, který nás obdaroval. Členové musí často opustit domov, přátele, rodnou zemi a jít tam, kde je nouze všeobecně a mimořádně výrazná. Společnost Božího Slova pracuje podle vzoru Ježíše. Ten projevoval zvláštní zájem o chudé, utlačované, ponižované a uměl se vžít do konkrétní situace každého člověka.

„Charisma naší společnosti se projevuje i v tom, že:

- svoji misionářskou službu vykonáváme jako laici a klerici v bratrské jednotě,
- mezinárodním charakterem Společnosti vydáváme svědectví o univerzálnosti církve a o vzájemném bratrství mezi lidmi,
- jsme jako náš zakladatel Arnold Janssen vnímaví pro Boží záměry, a tak pohotoví, pružní a ochotní pustit se i do nových úkolů.“⁷²

1.3.2 MISIJNÍ SESTRY

Myšlenka založit misijní kongregaci pro ženy, dřímala v Arnoldu Janssenovi dlouho. Zakladatel ještě neměl ucelený plán, ale již v roce 1874 v prvním čísle časopisu „Posel Božského Srdece“, poukazuje na význam řeholních sester pro misijní dílo.⁷³ Zakladatel v této myšlence viděl velké výhody. Jako první výhodu viděl Arnold v tom, že sestry mohly svoji trpělivou práci připravovat půdu pro misii. Druhou výhodou bylo to, že sestry, jako ženy si dokázaly snadněji získat dorost a mládež domorodého obyvatelstva, který měl zase vliv na rodiny a následně na dobré náboženské ovzduší, ze kterého mohlo vzejít kněžské povolání.⁷⁴

O založení misijních sester Arnold Janssen rozmlouval s přáteli, ale hlavně s Pánem Bohem. Nechtěl nic, co nechtěl Bůh. Trpělivě čekal na znamení a lidi, kteří by mu pomohli

⁷² *Konštitúcie a Direktorium Spoločnosti Božieho Slova*, Nitra, Garmond, 2006, čl. 104.

⁷³ Srov. DRENKELHOF, P. Heinrich, SVD. *P. Arnold Janssen*. 2. vyd. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1996, s. 120.

⁷⁴ Srov. Tamtéž, s. 120.

dílo uskutečnit.⁷⁵ Zakladatel takto své úmysly a plány vkládal do Božích rukou, nechával se vést a proniknout Duchem svatým, kterého při svém rozhodování ustavičně vzýval. Až když se úplně a bezvýhradně odevzdal Boží lásce a jeho prozřetelnosti, vznikla v roce 1889 Kongregace Služebnic Ducha Svatého, *-Societas Servarum Spiritus Sancti* (SSpS).⁷⁶

Arnold Jansen ovlivněn výchovou otce i matky toužil mít neustálou účast na šíření evangelia a na prohlubování náboženského života. Provikář biskup Anzer z Číny upozorňoval zakladatele, že čínské zvyklosti nedovolují misionářům vyučovat ženy, a proto prosil Arnolda, aby misijní sestry přišly z Evropy.⁷⁷ Mezitím přišla do misijního domu ve Steylu na návštěvu Helena Stollenwerk (1852-1900)⁷⁸ a o dva roky později Hendrina Stenmanns (1852-1903).⁷⁹ Obě tyto ženy se staly později spoluzakladatelkami ženské misijní řehole. Helena Stollenwerk si roky přála stát se misionářkou, ale Arnold Janssen jí na začátku nabídl poze práci sluzky v kuchyni stejně jako Terezií Sickeové, která taktéž projevovala zájem o řeholní život. Helena ochotně přijala nabízenou práci a čekala dalších šest let, než vznikla kongregace misijních sester.⁸⁰ Spolu s dalšími čtyřmi statečnými dívkami jako první vstoupila do noviciátu nově založené kongregace.⁸¹ Spiritualita misijních sester se pak opírala o podstatné znaky charismatu a spirituality Heleny Stollenwerk. Pro Helenu se charakteristickými vlastnostmi staly: láska k misiím, odevzdanost do vůle Boží a zvláštní úcta k Duchu svatému.⁸² Helena, podobně jako zakladatel Arnold Janssen, nechtěla své povolání uskutečňovat z vlastní vůle, a proto se plně odevzdala do Boží vůle.

Zakladateli napsala:

„I když tak velmi toužím po misionářském životě, a pevně věřím, že ve světě by byl můj život nešťastný a nespokojený, přece žádám ještě o mnoho víc, a sice, aby se na mně splnila svatá vůle Boží. Nechť se stane ve všech věcech nejsvětější a nejspravedlivější, ve všech výškách a hloubkách neprozkoumaná, všechno přikazující

⁷⁵ Srov. REHBEIN, Franziska Carolina, SSpS. *Korene plné prisľúbenia - dozrievajúce ovocie*. Roma, „b. r.“ s. 10.

⁷⁶ Srov. Tamtéž, s. 17.

⁷⁷ Srov. DRENKELFORT, P. Heinrich SVD. *P. Arnold Janssen*, 2. vyd. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1996, s. 121.

⁷⁸ Viz obrázek č. 9. v obrazové příloze.

⁷⁹ Viz obrázek č. 10. v obrazové příloze.

⁸⁰ Srov. BINDÁČ, P. E., SVD. *Arnold Janssen-Hlasateľ slova*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1985, s. 95.

⁸¹ Srov. *Blázni pro Boha: Řeholní život v České republice*. Olomouc: Konference vyšších představených ženských řeholí, 2016, s. 140.

⁸² Srov. REHBEIN, Franziska Carolina, SSpS. *Korene plné prisľúbenia-dozrievajúce ovocie*. Roma, „b. r.“ s. 13.

a ve všech svých nařízeních nejlákavější Boží vůle. Pane, nechť se stane Tvá vůle, jako v nebi, tak i na zemi.⁸³

Další spoluzakladatelkou ženské kongregace se stala Hendrina Stenmanns. Hendrina stejně jako Helena začínala v kuchyni misijního domu ve Steylu a i ona projevila zájem a velikou horlivost pro misijní dílo. Zakladateli Arnoldu Janssenovi napsala dopis, ve kterém prosí o světlo Ducha svatého, vedení Bohem a jeho milost, odevzdat se do jeho svaté vůle.⁸⁴ Hendrina s velkým vděkem pracovala a podílela se na šíření víry. Bezpodmínečně se odevzdala Bohu a s neoblomnou ochotou se nechala vést Duchem svatým, aby mohla být jeho nástrojem. Vynikala též velikou láskou k chudým, nemocným, trpícím a slabým. Jejím charismatem byla velká a přitažlivá jednoduchost.⁸⁵

Když v roce 1888 převzali kuchyň misijní bratři, odešly sestry do blízkého staršího domu, kde začaly samostatný život. Za představenou si zvolily Hendrinu Stenmanns.⁸⁶ Nové společenství sester se dobře rozvíjelo a po čase dostalo nový domov. Klášterní budovu při farním kostele ve Steylu. Arnold Janssen budovu odkoupil po ukončení kulturního boje v Německu a o rok později jmenoval Helenu Stollenwerk vedoucí celé ženské skupiny. Po roce 1892 dostala sestra Helena řeholní jméno Marie a sestra Hendrina řeholní jméno Josefína. Sestry však zatím neměly schválená řeholní pravidla, proto nemohly začít církevním právem předepsaný noviciát.⁸⁷

Na druhé generální kapitule SVD v letech 1890-1891 se začíná rozhodovat o schválení pravidel Kongregace Služebnic Ducha Svatého.⁸⁸ Nejdůležitějšími body jsou: podpora působících kněží Společnosti Božího Slova a to prací a modlitbou, dále rozšiřování úcty k Duchu svatému, kterou měla šířit (zvláště pak jedna část sester). Následovalo tedy rozdělení na sestry klauzurní a misijní, kdy cíl má zůstat stejný. Jejich vzorem se staly sestry Marie a Marta.⁸⁹ Generální představený si však nenašel dostatek času, aby pravidla definitivně zformuloval. Až v roce 1893 jsou pravidla schválena a sestry mohou začít platný noviciát. O

⁸³ Tamtéž.

⁸⁴ Srov. Tamtéž, s. 14.

⁸⁵ Srov. Tamtéž, s. 16.

⁸⁶ Srov. DRENKELFORT, P. Heinrich SVD. *P. Arnold Janssen*, 2. vyd. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1996, s. 123.

⁸⁷ Srov. Tamtéž, s. 124.

⁸⁸ Srov. Tamtéž.

⁸⁹ Srov. REHBEIN, Franziska Carolina, SSpS. *Korene plné prislúbenia-dozrievajúce ovocie*. Roma, „b. r.“, s. 18.

rok později dvanáct novicetek složilo první sliby na sedm let.⁹⁰ Čtyřikrát do roka se směly sestry setkat osobně s generálním představeným Arnoldem a měly možnost si s ním popovídat o všedních starostech i radostech. Arnold Janssen byl v rozhovorech velmi vnímavý a sdílný, proto u sester vzbuzoval velkou důvěru a úctu.

Zakladatel vždy přímo hleděl na misijní poslání sester. V nejbližší době měly sestry odejít do Argentiny, proto se Arnold snažil o jejich vzdělání, a tak v roce 1895 založil ústav pro učitelky, které pak vyučovaly hlavně cizí jazyky. Nadanějších sester si Arnold všiml zvláštním způsobem, zaměřeným na jejich schopnosti tak, aby dokázaly své nadání rozvíjet a vést i další sestry. Říkal: „Milé sestry, společnosti sestry slouží ne-jen tím, že je sama schopná, ale musí umět pomoci i jiným spolusestrám, aby se staly schopnými.“⁹¹

Stejně laskavý postoj měl Arnold i k zaměstnancům kláštera. Povzbuzoval je a vytvářel mezi lidmi i sestrami jednotu. Společnost sester tak mohla růst a zanedlouho měla více než dvě stě členek.⁹² Nakonec přicházelo do Steylu tolik přihlášek k přijetí do kongregace, že zakladatel si mohl vybírat.

Skrze Ducha svatého, který probouzí v církvi společenství, které se dávají k dispozici pro misijní poslání, začínají sestry spolupracovat na spáse lidí. Kristus povolává misijní sestry, aby ho následovaly v síle Ducha svatého a přinášely lidem plnost života.⁹³

Misijní sestry žijí stále ve společenství a usilují o to, aby Boží láska byla viditelná v jejich životě i službě.⁹⁴ Své povolání pak žijí z víry ve Svatého Trojjediného Boha. Osobitě se přičiňují o to, aby všichni lidé Boha nalézali, milovali a oslavovali. Jako Služebnice Ducha svatého se nechávají přetvářet a vést Trojjediným Bohem, který proniká jejich modlitby i skutky. Takto vedené dcery živého Boha se stávají schopnými vydávat svědectví o přítomnosti Boží lásky ve světě. Láska k Bohu, prohlubuje jejich poznání Božího plánu spásy. S o to větším nasazením chtějí sloužit tam, kde je církev potřebuje.

„Svoji misionářskou službu vykonáváme ve vědomém společenství života s Pánem a pod vedením jeho Ducha. Krista následujeme na cestě evangelijních rad, vážeme se na

⁹⁰ Srov. DRENKELFORT, P. Heinrich SVD. *P. Arnold Janssen*, 2. vyd. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1996, s. 125.

⁹¹ Srov. Tamtéž, s. 129.

⁹² Srov. Tamtéž, s. 130.

⁹³ Srov. *Konštitúcie a Direktórium misijnej kongregácie služobníc Ducha Svätého. Deviata generálna kapitula*. Rím, 1984, Prolog, s. 16.

⁹⁴ Srov. Tamtéž, s. 17.

jeho osobu a dáváme se do jeho služby skrze sliby Bohu zasvěcené čistoty, evangelijní chudoby a apoštolské poslušnosti.⁹⁵

Spojení misijních sester s Kristem a mezi sebou se navzájem upevňuje a prohlubuje slavením eucharistie.⁹⁶ Služba ohlašovat Boží slovo je podle vůle Arnolda Janssenova pak prvořadým úkolem sester.⁹⁷ Dalším jejich úkolem byla otevřenost pro situace a potřeby doby. Zakladatel chtěl, aby sestry jako ženy, pracovaly tam, kde vznikla potřeba křesťanské lásky, výchovy, vyučování a duchovní pomoci.⁹⁸

Bůh chce, aby všichni lidé byli spaseni a poznali pravdu (srov. 1 Tm 2, 4). Proto poslal svého Syna, který svým životem, smrtí a zmrtvýchvstáním přinesl lidem spásu. Církev v síle Ducha svatého má pokračovat na díle spásy. Misijní Kongregace Služebnic Ducha Svatého se svým osobitým způsobem podílí na tomto poslání. Kongregace přispívá k tomu, aby se všechny Boží děti shromáždily do jednoho Božího lidu.⁹⁹ To však vyžaduje to však věrnost a ochotu pro nové cesty. Sestry musí být ochotné šířit Boží slovo i tam, kde ještě nezaznělo, nebo kde místní církev není životaschopná. Sestry se musí mnohdy zříci vlasti, rodné řeči, kultury a blízkých osob. Tato ochota sester je podstatným prvkem misijního povolání. Kdekoliv sestry žijí a pracují, musí si být vědomé, že jsou misionářky, které se zasazují o posvěcující přítomnost Ducha svatého.

1.3.3 KONTEMPLATIVNÍ VĚTEV

V roce 1981 při jednání s biskupem Roermondem, připravil Arnold Janssen půdu pro kongregaci klauzurních sester.¹⁰⁰ Jeho přesvědčení o potřebě modlitby bylo tak silné, že neviděl žádné těžkosti. Věřil, že misijní sestry společně s klauzurními budou ve shodě budovat Boží království. Jedny tedy budou pracovat a druhé se ustavičně modlit za úspěch misijního díla.

⁹⁵ Tamtéž.

⁹⁶ Srov. Tamtéž.

⁹⁷ Srov. Tamtéž, čl. 103.

⁹⁸ Srov. Tamtéž, čl. 104.

⁹⁹ Srov. Tamtéž, čl. 102.

¹⁰⁰ Srov. DRENKELFORT, P. Heinrich SVD. *P. Arnold Janssen*, 2. vyd. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1996, s. 132.

A tak 8. prosince roku 1896 založil Arnold Janssen ve Steylu kontemplativní misijní Kongregaci Služebnic Ducha Svatého ustavičného klanění, latinsky *Congregatio Servarum Spiritus Sancti de Adoratione Perpetua* (zkratka SSpSAP).¹⁰¹ Zakladatel byl přesvědčen, že ovoce misijní činnosti závisí hlavně na Božím požehnání a milostech skrze modlitbu.

Při zakládání klauzurní Kongregace Služebnic Ducha Svatého ustavičného klanění, Arnold Janssen toužil především po zabezpečení duchovního zázemí misionářů. Už pět let před založením této kongregace, chtěl zakladatel, aby hlavním úkolem klauzurních sester byla modlitba a vzývání Ducha svatého před nejsvětější svátostí. Modlitba měla být tak soustředěna hlavně za kněze, misionáře, misijní společnost a zdravý svátostný život církve. Od sester se tedy vyžadovalo, aby se v modlitbě nesoustředily na své úmysly a potřeby. Ty měly odevzdat Boží prozřetelnosti a dobrotě. Jejich modlitba měla mít za cíl dobro světa a slávu Boží.

Arnold Janssen si moudře uvědomoval, že bez Božího požehnání a milosti se nedá ničeho dosáhnout. Povzbuzoval sestry k tomu, aby neztrácely z vlastního pohledu důležité věci, které se týkaly obrácení světa. Sílu ke své službě čerpaly sestry z eucharistie. Skrze tuto svátost poznávaly sestry blízkost Otce v Duchu svatém. Služba se tak pro sestry mohla stát největší radostí.

Spoluzakladatelkou klauzurních sester byla Marie Michaela Adolfine Tönnies (1862-1934).¹⁰² V roce 1891 vstoupila do kongregace Služebnic Ducha Svatého a v roce 1896 přešla spolu s dalšími pěti sestrami do nově založené Kongregace Služebnic Ducha Svatého ustavičného klanění.¹⁰³ O rok později se stala sestra Marie Michaela¹⁰⁴ představenou sester a velmi se přičinila o vnitřní i vnější rozvoj nové kongregace. Díky její neúnavné snaze dostala kongregace dva základní pilíře. Byla to nepřetržitá adorace ve dne i v noci před vystavenou nejsvětější svátostí a chórová modlitba podle římského breviáře.

Arnold Janssen a následovně i sestry chápaly správně důležitost jít za Ježíšem a poklonit se mu. Plán, který Bůh měl s Arnoldem Janssenem, vyžadoval velké úsilí, a tak Arnold každý den padal před Pánem na kolena a učil tomu i sestry. Svým příkladem vedl kontemplativní větev sester k opravdovosti poklony, nikoli jen ke slovesu poklonit se.

¹⁰¹ Srov. Tamtéž, s. 133.

¹⁰² Srov. REHBEIN, Franziska Carolina, SSpS. *Korene plné prislúbenia-dozrievajúce ovocie*. Roma, „b. r.“ s. 97.

¹⁰³ Srov. DRENKELFORT, P. Heinrich SVD. *P. Arnold Janssen*. 2. vyd. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1996, s. 133.

¹⁰⁴ Viz obrázek č. 19 v obrazové příloze.

„Klanění vyjevuje, že víra není pouhý souhrn krásných nauk, nýbrž vztah lásky k živé Osobě.“¹⁰⁵

Klanění pak spočívá i ve službě druhým. Dobrým prostředkem je misijní činnost a modlitba, proto považoval zakladatel i klauzurní sestry za misionářky. Činná misie a mlčící kontemplace patří nerozlučně k sobě. Sestry kontemplativního života svými modlitbami o požehnání misijního díla a skutky pokání, významně pomáhají otvírat lidská srdce. Bůh skrze jejich modlitbu pak posílá dělníky na svou zeň. Na kolenou před svatostánkem sestry poznávají Kristovu tvář i to, že křesťanský život je milostný příběh. A tento příběh chtěl Arnold Janssen prožívat se všemi lidmi na světě.

1.3.4 LAICKÉ MISIJNÍ SDRUŽENÍ DUCHA SVATÉHO

Všichni, kdo patří do Kristovy církve, jsou Božím lidem a jeho většinu tvoří právě laici.¹⁰⁶ Slovem „laik“ mluvíme tedy o všech věřících, kteří se svým vlastním způsobem podílí na úřadu Kristově. Prostřednictvím laiků je církev životním principem lidské společnosti.¹⁰⁷ Proto musí mít zvláště laici stále hlubší vědomí, že nejen patří k církvi, ale že jsou církví.¹⁰⁸

Víra se posiluje a roste, když se předává dál. Být misionářem jako laik neznamená nutně opustit svou rodinu a vlast a odjet do chudších zemí, ale být jako věřící člověk, který je křtem spojen s Kristem. Být misionářem jako laik tedy znamená mít snahu dělat vše, co může, s tím co má a tam, kde je.

Z historie se dozvídáme, že první zmínka o misijní laické asociaci Ducha svatého je z roku 1921.¹⁰⁹ Byla založena generální správou misijních sester svatého Ducha ve Steylu za účelem finanční podpory jejich misijní práce.¹¹⁰ V roce 1957 založila generální správa misionářských sester svatého Ducha Sdružení Svatého Ducha. Cílem tohoto sdružení bylo

¹⁰⁵ PAPEŽ FRANTIŠEK. *Homilie papeže na slavnost Zjevení Páně, 6. ledna, baz. sv. Petra* [online], (cit. 6. 1. 2020) dostupné na <<https://www.radiovaticana.cz/>>.

¹⁰⁶ Srov. KAŠNÝ, Jiří. *Život a poslání křesťanů v církvi a ve světě. Závěrečný dokument Plenárního sněmu katolické církve v ČR*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007, čl. 22.

¹⁰⁷ Srov. PAPEŽ JAN PAVEL II. *Christifideles laici*, čl. 9.

¹⁰⁸ Srov. Tamtéž, čl. 9.

¹⁰⁹ History of the HSMA [online], (cit. 1. 4. 2020) dostupné na <<https://www.ssps-usa.org/hsma.html>>.

¹¹⁰ Srov. Tamtéž.

chválit Ducha svatého modlitbou podobným způsobem jako misijní sestry Ducha svatého a poskytnout duchovní podporu sestrám, které pracují v misiích.¹¹¹

V roce 1979 se obě počáteční asociace sloučily a založily Misijní Asociaci Ducha Svatého (zkratka HSMA).¹¹²

Dnes existuje více než 70 000 členů v misijní asociaci Ducha svatého v mnoha zemích po celém světě. Členové sdružení často pracují společně se sestrami a stejně jako ony se zasvěcují Duchu svatému, čímž činí svět lepším místem pro všechny.¹¹³

Další modlitební společenství laiků je např. Misijní Sdružení Ducha Svatého na Slovensku (zkratka MsDsv).¹¹⁴ Toto modlitební společenství laiků vzniklo r. 1995 z touhy vydávat svědectví o Boží lásce, pokoji a milosrdenství a vyvěrá z pramene svátosti křtu a rozvíjí se ze svátosti biřmování. Ve spolupráci s misijními sestrami Služebnic Ducha Svatého se toto společenství svěruje vedení Duchem svatým. A modlitbou a svědectvím křesťanského života chce dále přispívat k šíření Božího království.¹¹⁵

Modlitební společenství laiků věří, že Duch svatý může a chce přetvářet srdce věřících, a proto ve svých modlitbách myslí na celou církev a misionářskou práci celé řeholní rodiny založené Arnoldem Janssenem.¹¹⁶

V zájmu těchto laiků však není jen modlitba za misionáře a celé misijní dílo. Starají se i o sociálně slabé a vytlačené lidi žijící na okraji společnosti. Jako živí křesťané pomáhají samozřejmě modlitbou, ale i finančně nebo materiálně. Ve svém každodenním životě, ať už v rodině, v práci nebo ve farnosti, se laici dokážou osobně angažovat pro lepší zítřek. Jejich činnost je však spojena s četbou Božího slova, otvíráním se Duchu svatému a pravidelnému přijímání eucharistie.

Kongregace SVD se od začátku snaží o životaschopnost každé farnosti. K naplnění tohoto úkolu je zapotřebí aktivních laiků. Každý misionář jistě všestranně podporuje aktivní spolupráci laiků (dobrovolníků) a umožňuje jim převzít zodpovědnost např. při výchově a formování mládeže.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ Srov. *Misijné združenie Ducha Svätého* [online], (cit. 29. 1. 2020) dostupné na <<https://www.ssps.sk/>>.

¹¹⁵ Srov. Tamtéž.

¹¹⁶ Tamtéž.

2 CHARAKTERISTICKÉ RYSY SPIRITUALITY ŘEHOLNÍCH KONGREGACÍ A. JANSSENA

Ve snaze porozumět spiritualitě kongregace SVD je vhodné se nejdříve zabývat spiritualitou samotného zakladatele. Seznámíme se s kořeny spirituality A. Janssena a dále se zaměříme na zvláštní postavení Nejsvětější Trojice, Božího slova a prožívání spirituality v kongregaci SVD a SSpS v současné době.

2.1 SPIRITUALITA KAŽDODENNOSTI

Tato podkapitola vypovídá o tom, jak zakladatel chápal nadpřirozenost všedního dne a jaký vliv měl na jeho spiritualitu příklad jeho zbožných rodičů.

Arnolda Janssena velice ovlivnila povaha jeho otce a vřelý vztah s matkou. Jejich pracovitost a zbožnost vychovala Arnolda jako muže poslušného a citlivého na Boží volání. Známé přísloví říká, že Bůh píše rovně i křivými čárami. Existence každého člověka je spleť úspěchů a neúspěchů, nadějí a zklamání spředených do osnovy života. Každá lidská zkušenost je jedinečná. Ve snaze vnést do zkušenosti určitý pořádek, často podléháme pokušení, měřit svatost člověka podle jeho chování, nebo podle velikosti jeho díla či významu jeho apoštolátu. Ztotožňujeme svatost s mimořádnými schopnostmi světce, nebo se zázraky, které vykonal.¹¹⁷ Od těchto předsudků nás naštěstí vysvobozuje sám Pán (srov. Mt 7,21-23).

Arnold zdědil po otci i matce zbožnost a neúnavnost v modlitbě. Jejich příklad v něm vychoval vážné chápání života, věrnost zásadám, přísnou disciplínu a pracovitost. Byl hluboce kontemplativní člověk, ale nijak zvlášť nadanější, talentovanější, šťastnější než ostatní lidé. Co ho mohlo dělat mimořádným, byla jeho normálnost, poslouchání Božího slova a neustálé dotazování se po Boží vůli. Arnold navzdory svým omezením naplňoval a žil svůj úkol. (srov. L 17, 10).

Arnold Janssen se prakticky nelišil od svých vrstevníků v dětství, v dospívání nebo po dobu studií, ale jeho lidství nám odhaluje lásku Boha. V rodině ani v okolí určitě nikdo nepředpokládal, že se jednou stane svatým. V době Arnoldova mládí nebylo samotné

¹¹⁷Srov. DRENKELFORT, P. Heinrich SVD. *P. Arnold Janssen*. 2. vyd. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1996, s. 20.

duchovní povolání, že chce být někdo knězem, považováno za něco výjimečného. To co vzbuzovalo rozruch, bylo jeho obrovské nasazení pro vznik řeholní společnosti Božího Slova a ustavičné obětování vlastního života pro druhé.

Jaká byla tedy každodenní spiritualita A. Jansseny? V roce 1925 P. Hilger (1899-1957) ve své přednášce mluví o Arnoldu Janssenovi takto:

„Jestli svatost spočívá ve vědomém a stálém přilnutí k Bohu a Pánu, spojeným s hrdinským stupněm ctností, potom neznám mezi svatými nikoho, kdo by v tom mohl překonat Arnolda Jansseny.“¹¹⁸

Spiritualita zakladatele se projevovala bohatým modlitebním životem, úzkým přilnutím k Bohu a v postoji bázně vůči trojjedinému Bohu a v plnění Boží vůle.¹¹⁹ Arnold dobře chápal, že Bůh si nepřál posvětit a spasit lidi jednotlivě, ale že chce posvětit a spasit celý svůj lid. Každý den kráčel vpřed odhodlaný bojovat za církev, za její jednotu a svatost. Osloven znamením svatosti, které mu Ježíš ukazoval prostřednictvím nejprostších lidí, viděl, že dějiny spásy jsou utvářeny právě mnohými z nich. Toužil, aby každý věřící rozpoznal svou cestu, vyšel ze sebe a našel to, co Bůh do něj vložil. Prostředkem byla modlitba a srozumitelným jazykem hlášáno Boží Slovo.

Zakladatel Společnosti Božího Slova vzýval Ducha svatého, a proto nepropadal malomyslnosti a dělal co je možné. Někdy to byly jen malé věci, které byly konány s velkou láskou a nasazením. A tak plodem Ducha svatého byla jeho spoluúčast na budování Božího království a nová společnost, která se rozrůstala do celého světa. Bůh Arnoldu Janssenovi žehnal a byl s ním (srov. Jr 31, 3).

Arnold Janssen věděl, že je nástroj, který Bůh používá. Byl vtažen do tajemství trojjediného Boha, který miluje, je přijímán, ale je i odmítán. Arnold v prožívání svých každodenních úkolů cítil, že má bezvýhradně vynaložit co největší úsilí pro evangelium a být činným. Jeho služba pak plodí nevídané ovoce. Pod vlivem víry, že je veden Duchem svatým, naplňuje Boží plán.

Jedna z jeho myšlenek zní:

„Cvičme se v obětavé lásce a přijímejme ochotně všechna trápení a oběti, které se sebou přinášejí povinnosti stavu, nebo které posílá Bůh skrze naši lidskou přirozenost,

¹¹⁸ REUTER, Jakob SVD. *Hlásatel' Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Bozieho Slova, 2003, s. 54.

¹¹⁹ Srov. Tamtéž.

nebo skrze lidi. Buďme spokojeni, když nám něco chybí. Zříkejme se potěšení očí, uší, chuti. Nedovolme, aby se v nás ozvaly zvrácené touhy.“¹²⁰

Z této Arnoldovy myšlenky lze vyčíst, jak byl plně odevzdaný Bohu a jeho vůli žít zasvěcenou čistotou, která vyžaduje rozumnost, řád a zralost v kontaktu s lidmi.

2.2 ÚCTA K NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICI

Dominantním prvkem spirituality svatého Arnolda Janssena byla láska a úcta k Nejsvětější Trojici, ke které byl Arnold veden již od dětství svým hluboce věřícím otcem.¹²¹ Nejsvětější Trojice byla pro Arnolda pravým obrazem živého Boha. Ve zvěstování této skutečnosti zakladatel SVD nachází svůj životní úkol. Celým svým srdcem je připoután k trojjedinému Bohu, žije, pracuje a obětuje se pro velké misijní dílo.

Jeho spiritualitu tak tvoří tři pilíře: odevzdanost do vůle Boží, sjednocení se s Božím Slovem, které se stalo Tělem a bezbřehá láska a úcta k Duchu svatému.¹²² Ve spiritualitě Arnolda Janssena je proto možné pozorovat tři pohledy na Boha, ze kterých vycházela jeho služba lidem.¹²³

1. Svatý trojjediný Bůh-Nejsvětější Trojice;
2. Věčné Vtělené Boží Slovo;
3. Duch svatý.¹²⁴

Základní význam a postavení Nejsvětější Trojice v životě Arnolda je možné vypořádat z jeho spisů, prepisů, z přednášek nebo modlitebních textů. Nejsvětější Trojice skutečně pronikala celý Arnoldův duchovní život. Tato hluboká úcta v něm rostla už v rodném domě. Opakovaně zdůrazňoval, že všechna činnost by měla být zaměřena na Trojjediného Boha. Janssen je rovněž autorem některých modliteb k Nejsvětější Trojici.

¹²⁰ EWERTZ, Friedbert SVD. *Božia vôľa nadovšetko. Výroky bl. P. Arnolda Janssena*, Steyl 1992, s. 114.

¹²¹ Srov. REHBEIN, Franziska Carolina, SSpS. *Korene plné prislúbenia-dozrievajúce ovocie*. Roma, „b. r.“ s. 7.

¹²² Srov. Tamtéž.

¹²³ Srov. REUTER, Jakob SVD. *Hlásateľ Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 57.

¹²⁴ Srov. Tamtéž.

Známá je jeho modlitba:

„Nechť všichni lidé poznají, milují a oslavují svatého trojjediného Boha: moc Otce, moudrost Syna a lásku Ducha svatého, anebo modlitba, která tvořila jádro jeho listů: Nechť žije svatý trojjediný Bůh v našich srdcích!“¹²⁵

Sestra Renate Heine SSps píše o důležitosti trinitární zbožnosti v životě zakladatele:

„Pramenem, centrem a cílem naší spirituality je nepochopitelně milující Bůh. Toto tajemství naší víry se stalo zdrojem veškeré energie v životě našeho zakladatele. Tajemství Trojice ho očarovalo. Nebyl to jen teologický koncept, ale vědomě milující vztah k Otci, Ježíši Kristu a Duchu svatému.“¹²⁶

Arnold Janssen uctíval Boha ve třech osobách jako nepochopitelného Stvořitele všech věcí, který své stvoření miluje a chce k sobě znovu přivést. Takové chápání trojjediného Boha bylo základem jeho hluboké a opravdové úcty a odevzdání se Bohu. Všechny Arnoldovy misijní aktivity pak nepochybně směřovaly ke cti a slávě Boží. Pro Arnolda pak slovo misie znamenalo být vyslán k vykonání zvláštního úkolu a ten zvláštní úkol byl evangelizovat. Arnold si uvědomoval, že evangelizace je nejhlubší identitou církve. Vyzoroval, jak jsou lidé kolem hladoví po Slově. Sám toužil po sdílení víry s druhými, což je první krok na cestě evangelizace.

Vždyť trojjediný Bůh je prvním a posledním cílem našeho života.

Arnold Janssen brzy pochopil, že darem Nejsvětější Trojice jsou evangelijní rady a zasvěcený život je ohlašování toho, co koná Otec prostřednictvím Syna v Duchu svatém pro své stvoření. Rady z evangelia jsou základem řeholního života. Mezi nimi vynikají tři: dobrovolná chudoba, dobrovolná čistota a poslušnost církevních představených.¹²⁷ Více než slovy zasvěcené osoby vydává Arnold svědeckví skutky a nechává se vést trojjediným Bohem. Trojjediný Bůh je i dovršením každého lidského společenství. Proto kongregace SVD žije v komunitách a tím se prohlubuje sjednocení mezi sebou navzájem.¹²⁸ Srdcem komunity je pak eucharistie.¹²⁹ Eucharistie následně živí celou církev a naplňuje jí světlem a radostí.

¹²⁵ Srov. Tamtéž, s. 58.

¹²⁶ Tamtéž, s. 59.

¹²⁷ Srov. ŠPIDLÍK, Tomáš. *Po tvých stezkách*. 1. vyd. Brno: Sodectias, 1994, s. 49.

¹²⁸ Srov. *Konštitúcie a Direktorium Spoločnosti Božieho Slova*, Nitra: Garmond, 2006, čl. 301.

¹²⁹ Srov. Tamtéž, čl. 302.

Jaká byla tedy spiritualita Arnolda Janssena? Spiritualita Arnolda Janssena byla trojiční a výjimečná jeho láskou k eucharistii, ve které viděl přítomnost Sváté Trojice a zvlášť Ducha svatého.¹³⁰

„Duch svatý je tak málo milovaný! A přece On je Bohem lásky. Kéž bychom ho ze srdce milovali! Sami si tuto lásku nemůžeme dát: můžeme po ní toužit, ale On nám ji musí darovat (...) ‚Bůh je láska‘ (1 J 4, 16). On nechce nic jiné, jen naši lásku.“¹³¹

Pravá úcta k Duchu svatému však v žádném případě nevedla zakladatele k menší úctě k Otci a Synu. Naopak, Arnold Janssen se nechává Duchem svatým vést a poučovat, jak vroucněji milovat Otce i Syna. Proto celá spiritualita SVD je založená na zvláštní úctě k Duchu svatému. Úzké přilnutí k Bohu se pak u zakladatele projevovalo jednak v postoji bázně před trojjediným Bohem a v postoji plnění Boží vůle.

2.3 PŘEDNOSTNÍ POSTAVENÍ BOŽÍHO SLOVA

Ve svém rodném domě Arnold získal také úctu k Božimu slovu, které naplňovalo jeho srdce a mělo převládající vliv na jeho myšlení a jednání. Jeho největším úsilím pak bylo, aby Boží slovo žilo v každém srdci. Tehdy vznikla první Společnost Božího Slova.

Zakladatel Janssen zvlášť uctíval vtělené Boží Slovo a také Božské Srdce jako zřídlo vtěleného Slova. Jeho úcta pramenila již z dětství, kdy jeho otec často předčítal z prologu sv. Jana „Na počátku bylo Slovo...“ (J 1, 1). Vyprávění jeho otce o pravdě a vznešenosti Božího Slova se hluboko a natrvalo vrylo do duše Arnolda. Proto i svoji společnost nazval „Společnost Božího Slova.“ Později v konstituci z roku 1885, 1891 a 1898 vysvětluje jméno společnosti následovně.¹³² „Boží Slovo je:

- a) Slovo Otce-je to jeho Syn
- b) Slovo vtěleného Syna-je evangelium Ježíše Krista

¹³⁰ Srov. REHBEIN, Franziska Carolina, SSpS. *Korene plné prisľubenia-dozrievajúce ovocie*. Roma, „b. r.“ s. 8.

¹³¹ EWERTZ, Friedbert SVD. *Božia vôľa nadovšetko. Výroky bl. P. Arnolda Janssena*, Steyl, 1992, s. 61.

¹³² Srov. REUTER, Jakob SVD. *Hlásateľ Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 60.

c) Slovo Ducha svatého-je celé Svaté písmo jako i slovo proroků, apoštolů a kněží, když mluví z vnuknutí Ducha svatého.¹³³

Arnold se také často modlil k Nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu a přitom myslel na sjednocení křesťanů, misijní činnost a obrácení pohanů. Touha věnovat se misijní činnosti byla pak čím dál silnější. K úctě k Božímu slovu vedl i své spolubratry a ostatní lid. V Srdci Ježíše viděl přibýtek a sídlo vtěleného Slova Božího a zároveň i Otce a Ducha svatého-tedy Nejsvětější Trojice.¹³⁴

Zakladatel se snažil slyšet ve svém srdci slovo Boží a v jeho síle jednat. Sv. Pavel píše, že slovo Boží je stále živé, mocné a ostřejší než dvousečný meč. Proniká až k rozhraní duše i ducha, až do morku a kostí, až do srdce, kde zkoumá jeho myšlenky a úmysly (srov. Žid 4, 12). Když Arnold dostal Boží vnuknutí, proniklo vnuknutí jeho bytostí a ta odpověděla svou poslušností. „Slovo má v sobě potenciál, který nemůžeme předvídat.“¹³⁵

Arnold Janssen byl věrný Božímu Slovu až dojímavým způsobem. Slovo Otce je nepředvídatelné, ale zakladatel je chápe jako dobrou radu do života. Konstituce z roku 1891 hovoří o Božím Slově těmito slovy:

„Chceme vzývat, milovat a následovat Ježíše Krista, jako náš nejlepší vzor, nebo On sám je naše cesta, pravda a život.“¹³⁶

Prvním krokem působení je život podle Božího slova a svědectví křesťanského života. Lidi by měli sami rozpoznat, že členové SVD zakusili společenství s Bohem, jeho dotek, lásku, odpuštění, milosrdenství. Tato zkušenost s Bohem je osvobozující a přitažlivá. Středem tohoto života se pak stává eucharistie.

Dodnes kněží v modlitbě při slovech: „A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi...“, „z úcty poklekají nebo se klanějí vtělenému Slovu.

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ Srov. REUTER, Jakob SVD. *Hlásatel' Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 61.

¹³⁵ PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii Gaudium*, čl. 22.

¹³⁶ REUTER, Jakob SVD. *Hlásatel' Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 60.

2.4 ZVLÁŠTNÍ PROŽÍVÁNÍ SVÁTKŮ V KONGREGACÍCH SVD A SSPS

V této podkapitole se budeme zabývat prožíváním svátečních dnů kongregací zakladatele Arnolda Jansseny.

Misionářské poslání kongregací vyplývá z poslání Ducha svatého. Protože jen Duch svatý může dát úspěch hlásání Božího slova, členové společnosti plně důvěřují v jeho vedení a milost.¹³⁷ Podle příkladu zakladatele chce být každý člen kongregace také mužem a ženou modlitby. Ve všem co komunity dělají, chtějí být spojeny v modlitbě s Bohem.

„Svátek Nejsvětější Trojice je pro nás hlavním svátkem. V ten den slavíme dvojnásobné tajemství poslání věčného Slova a poslání Ducha svatého, v kterém má základ a důvod naše misionářské poslání.“¹³⁸

Kongregace SVD touží žít z plnosti víry, a proto klade úctu k Nejsvětější Trojici na první místo.¹³⁹ Tuto úctu vyjadřuje zvláštním prožíváním a slavením slavnostní liturgie, na které si dávají členové misijní kongregace zvlášť záležet, dobrou přípravou a důstojným slavením eucharistie. Mše svatá a eucharistie je vrcholem slavení. Arnold Janssen si už před vysvěcením dal předsevzetí, že každou nedělní mši sv. odslouží ke cti Nejsvětější Trojice a každé pondělí ke cti Ducha svatého.¹⁴⁰ V jeho snaze pokračuje celá kongregace SVD.

„Společnou modlitbu formulujeme duchem liturgie, spiritualitou naší Společnosti a zvyklostmi krajiny, kde působíme. Vkládáme do ní též potřeby a těžkosti naší doby. I ve společné modlitbě ponecháváme dost volného prostoru pro vlastní tvořivost a nové formy modlitby.“¹⁴¹

Další a každodenní modlitbou byl pro Arnolda hymnus *Veni Creator Spiritus* nebo jiný hymnus k Duchu svatému.¹⁴² Úcta k Duchu svatému byla zakladateli blízká už od dětství.

¹³⁷ Srov. *Konštitúcie a Direktorium Spoločnosti Božieho Slova*. Nitra: Garmond, 2006, čl. 121.

¹³⁸ REUTER, Jakob SVD. *Hlásateľ Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 59.

¹³⁹ Srov. Tamtéž, s. 47.

¹⁴⁰ Srov. Tamtéž, s. 61.

¹⁴¹ *Konštitúcie a Direktorium Spoločnosti Božieho Slova*. Nitra: Garmond, 2006, čl. 403.

¹⁴² Srov. Tamtéž, čl. 405.

Tento zvyk založil A. Janssen ve všech svých společnostech. Úcta k Duchu svatému se pak projevovala v prvcích duchovního života.¹⁴³

Dny, kdy společnost SVD slaví svátky, se členové snaží soustředit na trojjediného Boha a úplně se odevzdávat Pánovi a jeho dílu spásy. Někde si obnovují i své kněžské sliby. Je to den klidu, modliteb, ale také den, kdy se jako komunita verbisté více scházejí a prožívají tyto svátky ve společenství. Např. u společného slavnostního oběda.¹⁴⁴

Dalším svátečním dnem pro kongregaci SVD je den založení jejich kongregace a posvěcení prvního misijního domu ve Steylu. Tento den se datuje na 8. září. Ve stejný den nezapomínají členové kongregace ani na Pannu Marii. V úsilí žít věrně svoje misionářské povolání, vzývají Marii, jako Matku vtěleného Slova.¹⁴⁵ Další sváteční den si verbisté připomínají 15. ledna. Je to výroční den úmrtí zakladatele A. Janssena. Tento den se členové kongregace modlí na památku sv. Arnolda zvláštní modlitbu.¹⁴⁶ Přidávají i litanie¹⁴⁷ a modlitbu k sv. J. Freinademetzovi.¹⁴⁸

Mezi další slavnostní dny kongregace patří den Zvěstování Páně a slavnost Narození Páně, kdy si společnost připomíná, že Boží Slovo se pro nás stalo člověkem a tím přislíbilo celému lidstvu život v hojnosti.¹⁴⁹ Řád SVD slaví i svatodušní svátky, jako završení velikonočního tajemství, kdy Duch svatý naplnil učedníky a vytvořil z nich misionářské společenství.¹⁵⁰

U sester kongregace SSpS probíhá zvláštní prožívání svátků podobně jako u verbistů. Jsou to jen někdy jiné dny. Sejdou se jako komunita a společně se modlí modlitby určené pro tyto slavnosti.¹⁵¹ Nejen ve svátek, ale každý den se sestry modlí hymnus k Duchu svatému.

¹⁴³ Srov. REUTER, Jakob SVD. *Hlásatel' Slova v moci Ducha*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003, s. 61.

¹⁴⁴ Rozhovor s P. Dušanem Šimalou SVD, Nový Hrozenkov, dne 14. 2. 2020.

¹⁴⁵ Srov. *Konštitúcie a Direktorium Spoločnosti Božieho Slova*. Nitra: Garmond, 2006, čl. 123.

¹⁴⁶ Modlitba: Svatý Arnolde, oroduj za nás, abychom dosáhli vroucí lásky k Vtělenému Slovu a upřímnou oddanost misijnímu dílu Církve. Pomáhej nám budovat rodiny a společenství, ve kterých vládne láska, spravedlnost a vzájemné sdílení se. Pomáhej nám prohlubovat naši horlivost, rozeřež naše srdce, abychom mohli chápat a obejmout všechny národy světa. Světlo Božího Slova a moudrost Ducha svatého ať osvítil svět a očistí naše srdce, aby se rozšířilo Kristovo království až do končin světa. Amen.

¹⁴⁷ Viz textová příloha č. 1.

¹⁴⁸ Modlitba: Svatý Josefe, oroduj za nás, aby naše srdce byly vždy pozorné a plné lásky k bratrům a sestrám. Dej nám odvahu poslouchat a odpovídat na volání Pána. Pomáhej nám odevzdávat náš život v pokorné a velkodušné službě všem, které potkáme, bez ohledu na jejich jinou barvu tváře, jinou kulturu, jiné náboženství. Uděl nám milost radovat se z daru různosti, neboť my všichni patříme do jedné lidské rodiny, která je povolána být navždy blažená v nebeské vlasti. Amen.

¹⁴⁹ Srov. *Konštitúcie a Direktorium Spoločnosti Božieho Slova*, Nitra: Garmond, 2006, čl. 405.

¹⁵⁰ Srov. Tamtéž, čl. 405.

¹⁵¹ Viz textová příloha č. 3.

„Hymnem *Veni Creator Spiritus* a *Veni Sancte Spiritus* denně oslavujeme Ducha svatého a vyprošujeme jeho pomoc pro církev a její misijní dílo.

Vzývání *Veni Sancte Spiritus* podle přání naší spoluzakladatelky Matky Josefy má být dýcháním naší duše.¹⁵²

Slavení tak formuje liturgický i duchovní život sester. Jako zvláštní svátek na završení velikonočního vykupitelského díla slaví sestry svátek-letnic. Letnice jsou titulárním svátkem a sestry ho slaví mimořádnou slavností, při které zasvěcují svoji kongregaci znovu Duchu svatému.¹⁵³ Podle tradice je pak každé třetí pondělí v měsíci zasvěcené zvláštní úctě Duchu svatému. Sestry se tak společně obnovují k nové a činné lásce k němu, neboť žijí a dýchají z jeho síly.

Kromě svátků seslání Ducha svatého a Nejsvětější Trojice sestry slaví i 8. prosince, den, kdy byla založena jejich kongregace. Pak je to den A. Janssena a spoluzakladatelek kongregace matky Marie a matky Josefy. Členky kongregace SSpS dále slaví i dny jejich patronů, kterým jsou zasvěceny domy, kde bydlí. V Přerově je tento dům zasvěcen sv. Josefu Freinademetzovi. Taky mezi slavnostní dny patří den nového misijního určení. Slavení svátků, které vycházejí na všední den je trochu složitější, protože jsou sestry různě rozptýleny do svých zaměstnání, ale vždy se snaží sejít se alespoň u společné modlitby a jídla.

K slavení kongregace SSpS patří i čtvrt hodinová modlitba, při které si sestry opakovaně uvědomují a připomínají přítomnost Trojjediného Boha a klaní se mu úkony víry, naděje a lásky.¹⁵⁴ V počátcích kongregace se sestry tuto modlitbu modlily každou čtvrt hodinu. V současné době se ji modlí několikrát za den, jak si zrovna vzpomenou.¹⁵⁵

¹⁵² *Konštitúcie a Direktórium misijnej kongregácie služobnic Ducha Svätého. Deviata generálna kapitula. 1984, čl. 405.*

¹⁵³ Srov. Tamtéž, čl. 405.

¹⁵⁴ Srov. *Konštitúcie a Direktórium misijnej kongregácie služobnic Ducha Svätého. Deviata generálna kapitula. 1984, čl. 404.*

¹⁵⁵ Znění čtvrt hodinové modlitby: Bože, tys věčná pravda, věříme v Tebe, Bože, tys naše síla a spása, doufáme v Tebe, Bože, tys nekonečná dobrotá, milujeme Tě celým srdcem. Své slovo jsi poslal jako Spasitele světa, učíš, abychom v něm byli všichni jedno. Vylij na nás Ducha svého Syna, abychom Tvé jméno oslavovali.

3 PASTORAČNÍ PŮSOBNÍ KONGREGACÍ A. JANSSENA V ČESKÝCH ZEMÍCH

V této kapitole se zaměříme na počátky pastoračního působení kongregací SVD a SSpS, omezení činnosti po roce 1950 a obnovení působení po pádu komunismu. Dále se budeme zabývat přehledem pastoračního působení v českých zemích v současné době, budeme analyzovat poslání kongregací A. Janssena a všimneme si, jak kongregace přispívá k misijní proměně církve.

Členové Společnosti Božího Slova pokládají za svoji povinnost hlásat Boží Slovo všem lidem a v místech svého působení vytvářet nové společenství Božího lidu. Tento lid, svým působením, touží vést k růstu ve vztahu ke Kristu a jeho církvi. Pastorační práce členů společnosti SVD pak spočívá v otevřenosti a přijetí každého člověka, kultury i náboženství. Jejich úsilí je soustředěno především tam, kde evangelium ještě nebylo hlásáno, ale i tam, kde se člověk už s evangeliem setkal, ale nenechal je promlouvat k srdci nebo nedokázal podle něho žít.

3.1 VÝZNAMNÉ MILNÍKY V PŮSOBNÍ KONGREGACÍ A. JANSSENA U NÁS

V zakladateli pulzuje velká touha žít a pracovat pro misie, a proto netrvá dlouho a Společnost Božího Slova se rychle rozrůstá a misionáři SVD se postupně rozjíždějí do celého světa, do míst, kde Boží Slovo ještě nebylo hlásáno. V současné době působí asi 6000 verbistů v 83 zemích světa.¹⁵⁶

Každý člen této kongregace musí být ochotný plnit misijní a pastorační úkol. Tato ochota je podstatným prvkem povolání SVD. Kdekoliv členové Společnosti Božího Slova působí, snaží se v lidech oživit vědomí, že misie a pastore je posláním celé církve. Příkladem je vždy Ježíš. Ježíš všem ukazuje, jak máme prožívat své poslání. Celé působení kongregace je vedeno Duchem svatým, kterému se všichni členové plně odevzdávají. V jeho

¹⁵⁶ Srov. *Římskokatolická farnost Nový Hrozenkov*. [online], (cit. 24. 2. 2020) dostupné na <<https://www.farnostnovyhrozenkov.cz/>>. Farní zpravodaj 3 (2019), s. 3.

síle člověk rozpoznává Boží vůli a stává se věrným spolupracovníkem a budovatelem Božího království.

3.1.1 PRVNÍ POKUSY ZALOŽIT MÍSTA PŮSOBENÍ SVD A SSpS V ČESKÝCH ZEMÍCH

První pokusy Společnosti Božího Slova, proniknout a usadit se v českých zemích, sahají až do roku 1912.¹⁵⁷ Z různých důvodů se ale pokusy proniknout i do této části země nedařily. Až v roce 1939, kdy odešel z Nitry P. Josef Šebela, aby převzal malou farnost u Kladna, kde začal vydávat časopis „Říše Boží“ a také český misijní kalendář „Náš misionář.“¹⁵⁸

Začátek byl velmi těžký, protože německé okupační úřady brzy vydávání časopisu i kalendáře zastavili a P. Josefa Šebelu zatkli a odvezli do koncentračního tábora v Dachau.¹⁵⁹ Na konci války v květnu 1947 se ale P. Šebela vrátil do své farnosti Bradonice u Kladna a znovu začal vydávat kalendář.¹⁶⁰ Časopis začal vycházet až o rok později. Tehdy už P. Šebelovi usilovně pomáhali P. František Proft a P. Rudolf Michalík ze Slovenska.¹⁶¹

Kromě Bradonic u Kladna se Společnost Božího Slova pokusila zakotvit v Chrudimi u Prahy. Zde Společnost převzala klášter po kapucínech. Dalším místem působení se staly Životice u Opavy. Tady Společnost Božího Slova převzala do správy charitní dům.¹⁶² Tyto pokusy však skončily neúspěšně. Přes všechny překážky, ale Bůh prozřetelně vedl kroky misionářů a v mnohých krajinách mohli bratři SVD zakusit pomoc a obětavost prostých lidí. Misijních sester kongregace SSpS stále přibývalo a tak roku 1946 založili nový klášter v Ivance u Nitry.¹⁶³ V Nitře už stál hlavní misijní dům kongregace SVD.

¹⁵⁷ Srov. SIROVIČ, František. *50 rokov Spoločnosť Božieho Slova na Slovensku a vo svete*. „b.m.“ Slovenskí misionári SVD, 1975, s. 25.

¹⁵⁸ Srov. Tamtéž.

¹⁵⁹ Srov. Tamtéž.

¹⁶⁰ Srov. Tamtéž.

¹⁶¹ Srov. Tamtéž.

¹⁶² Srov. Tamtéž.

¹⁶³ Srov. DRENKELFORT, P. Heinrich, SVD. *P. Arnold Janssen*, 2. vyd. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1996, s. 228.

3.1.2 REPRESA A OMEZENÍ ČINNOSTI PO ROCE 1950

První záblesky pronásledování komunity SVD se projevily už v roce 1946.¹⁶⁴ V listopadu roku 1949 vznikly dva ústavy SÚC¹⁶⁵ a SLOVÚC¹⁶⁶ s návrhem, který nesl název „Náš postup proti řeholím a klášterům.“¹⁶⁷ Tyto ústavy měly plán, že během tří etap zajistí přesnou evidenci klášterů, jejich obyvatel, omezí počet řeholí a roku 1950 provedou koncentraci řeholníků a řeholnic a přidělí jim novou činnost.¹⁶⁸

Přepad řeholníků byl dobře naplánovaný. Organizátoři přepadu si dopředu sehnali plány klášterů a domů, kde řeholníci bydleli. Dopodrobna znali místnosti, čísla dveří a jiné podrobnosti o kláštorech a domech řeholníků. Mnozí bratři jistě prožívali veliký strach, když stáli ve tmě na chodbě a nevěděli, kam je vedou, ale ve vzpomínkách některých z nich jsou i světlé chvíle. Na chodbách byl křik, zmatek a plno vojáků, ale také duchapřítomní kněží a s nimi sám Kristus.

Po roce 1950 stihl Společnost Božího Slova ten samý osud jako všechny ostatní řeholní společnosti. Jediná tzv. „barbarská noc“ stačila změnit život mnohým zasvěceným osobám.¹⁶⁹ Všichni členové SVD byli té noci surově vzbuzeni a převezeni do pracovních táborů nebo věznic.¹⁷⁰

Následujících 40 let putovali členové kongregace různými pracovními tábory, věznicemi, soustřeďujícími kláštery¹⁷¹ a zakusili namáhavou práci v různých podnicích.¹⁷² Většina řeholníků byla převezena do českého pohraničí. Mladší pracovali na stavbách cest a mostů a starší byli umístěni do charitních domů.

I sestry SSpS musely v 50. letech násilně opustit kláštery a budovy, kde žily. Jejich misijní činnost se na dlouho zastavila. Postupně byly převezeny do českého pohraničí, do Horního Starého Města u Trutnova a byly donuceny pracovat v nejtěžších provozech

¹⁶⁴ Srov. HORVÁTH, P. Štefan. *75 rokov Spoločnosti Božieho Slova na Slovensku*. Spoločnosť Božieho Slova v Nitre, 2000, s. 139.

¹⁶⁵ SÚC. Státní úřad pro věci církevní v čele s Dr. Alexejem Čepičkou.

¹⁶⁶ SLOVÚC. Slovenský úřad pro věci církevní v čele s JUDr. Gustavem Husákem.

¹⁶⁷ Srov. HORVÁTH, P. Štefan. *75 rokov Spoločnosti Božieho Slova na Slovensku*. Spoločnosť Božieho Slova v Nitre, 2000, s. 142.

¹⁶⁸ Srov. Tamtéž.

¹⁶⁹ Srov. Tamtéž, s. 10.

¹⁷⁰ Srov. *Barbarská noc u verbistů (r. 1950)* [online], (cit. 26. 2. 2020) dostupné na <<https://www.mladymisionar.sk/1992-2/>>.

¹⁷¹ Kárné kláštery s přísnou disciplínou.

¹⁷² Srov. HORVÁTH, P. Štefan. *75 rokov Spoločnosti Božieho Slova na Slovensku*. Spoločnosť Božieho Slova v Nitre, 2000, s. 139.

textilního závodu.¹⁷³ Příslušný závod Texlen se zavázal, že zajistí pro řeholní sestry ubytování.¹⁷⁴ Sestry pak byly rozděleny do tří skupin. Některé měly pracovat v Horním Starém Městě, některé na Poříčí a některé byly převezeny do Bernardic.¹⁷⁵ Na vroucí žádost sester v Horním Starém Městě, že jsou jedna řeholní komunita a mají společné věci, byly sestry z Bernardic vráceny zpět.¹⁷⁶

V roce 1952 komunistická vláda rozhodla oddělit představené sestry od řadových.¹⁷⁷ „Soudržnost a vytrvalost v řeholním životě sester protivníci církve připisovali autoritě představených. Proto našli způsob, jak jich z komunit odstranit.“¹⁷⁸

Představené sestry a řeholní sestry, které se příležitostně postavily, na obranu svých spolusester byly převezeny do Hejnic, kde strávily těžké tři roky.¹⁷⁹ V textilním závodě pracovaly sestry osm let.¹⁸⁰ V šedesátých letech pocítily sestry úlevu. Továrny už měly dostatek zaměstnanců a sestry již nepotřebovaly. Bylo ale potřeba sestry někam přemístit. Dostaly nabídku jít do Jestřebí u České Lípy.¹⁸¹

Od roku 1959 pracovaly v sociálních ústavech pro mentálně postižené děti v Jestřebí, v Brtníku nebo Horní Poustevně¹⁸² a některé sestry se věnovaly práci v domovech důchodců v Jindřichovicích pod Smrkem, v Horním Žlebu a ve Vidimi.¹⁸³ V Jestřebí později převzal práci civilní personál a komunita sester byla převezena do Bílé Vody.¹⁸⁴ Zde se sestry ochotně přizpůsobovaly nové práci i okolí a všechny své povinnosti dělaly s křesťanskou láskou.¹⁸⁵

¹⁷³ Srov. HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. *Řeholní život v českých zemích. Řeholní řády a kongregace, sekulární instituty a společnosti apoštolského života v České republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997, s. 202.

¹⁷⁴ Viz obrázek č. 11. v obrazové příloze.

¹⁷⁵ Srov. ČUNTALOVÁ, Anzelma Johana SSpS a FLORKOVÁ Mária Valéria SSpS. *Vďačnosť a nádej: 75 rokov života a služby Misijných sestier služobnic Ducha Svätého na Slovensku*. Trnava: Dobrá kniha, 2018, s. 156.

¹⁷⁶ Srov. Tamtéž, s. 157.

¹⁷⁷ Srov. Tamtéž, s. 175.

¹⁷⁸ Tamtéž.

¹⁷⁹ Srov. Tamtéž, s. 175-176.

¹⁸⁰ Viz obrázek č. 12. v obrazové příloze.

¹⁸¹ Srov. ČUNTALOVÁ, Anzelma Johana SSpS a FLORKOVÁ Mária Valéria SSpS. *Vďačnosť a nádej: 75 rokov života a služby Misijných sestier služobnic Ducha Svätého na Slovensku*. Trnava: Dobrá kniha, 2018, s. 225.

¹⁸² Viz obrázek č. 17. v obrazové příloze.

¹⁸³ Srov. *Řeholní život v českých zemích. Řeholní řády a kongregace, sekulární instituty a společnosti apoštolského života v České republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997, s. 203.

¹⁸⁴ Srov. ČUNTALOVÁ, Anzelma Johana SSpS a FLORKOVÁ Mária Valéria SSpS. *Vďačnosť a nádej: 75 rokov života a služby Misijných sestier služobnic Ducha Svätého na Slovensku*. Trnava: Dobrá kniha, 2018, s. 229.

¹⁸⁵ Viz obrázek č. 14. v obrazové příloze.

3.1.3 OBNOVA VEŘEJNÉHO PŮSOBENÍ PO ROCE 1989

Politická situace se změnila až po roce 1989 a všechno dýchalo nadějí pro nový začátek. Celá společnost SVD stála před velkými úkoly. Největší vzpruhou pro kongregaci byl kardinál Jozef Tomko.¹⁸⁶ Patrně proto, že verbisté byli většinou Slováci. Misijní myšlenka mu byla známá už z dětství a jeho horlivost pro misie povzbuzovala misionáře pro nové sebe darování se světovým misiím.¹⁸⁷ Každá jeho návštěva na Slovensku a zvláště jeho účast na misijních slavnostech v Humenném r. 1993 a na sympóziu Nová evangelizace v Bratislavě r. 1997 zapalovala srdce pro misijní činnost.¹⁸⁸

Verbisté se postupně vraceli z různých továren, podniků a táborů v českém pohraničí zpět na Slovensko. V Česku zůstal P. Václav Horniak, který působil ve farnosti Mimoň a později v Dolní Poustevně. Nyní působí opět ve farnosti Mimoň.¹⁸⁹ Kromě práce při výchově postulantů, noviců a kleriků bylo zapotřebí velikého úsilí na obnově budov, farností a hlavně obnovy duchovní.¹⁹⁰ K duchovní obnově verbisté používali práci ve farnostech, různé semináře, přednášky, duchovní cvičení, osobní setkávání se s mládeží, Papežská misijní díla a lidové misie.¹⁹¹ Do roku 2000 vykonali misionáři 18 lidových misí, a tím podchytili hlavně mládež a děti.¹⁹² Lidové misie tak získaly novou dimenzi a misijní rozměr a staly se příležitostí šíření misijní myšlenky ve farnostech.

Roku 1998 převzala Společnost Božího Slova farnost Velké Karlovice, Nový Hrozenkov a Zděchov na Moravě v okrese Vsetín.¹⁹³ Od roku 1999 se působení verbistů rozšiřuje ještě do Valašské Polanky v okrese Vsetín a v Čechách je to Dolní Poustevna, Mikulášovice a několik přilehlých obcí.¹⁹⁴

Ve farnosti Nový Hrozenkov se od roku 1998 ve funkci administrátorů či kaplanů vystřídal P. Jaroslav Pokorný SVD, P. Waldemar Grieger SVD, P. Milan Šeliga SVD. Od

¹⁸⁶ Papež Jan Pavel II. jmenoval 25. května 1985 Jozefa Tomka kardinálem. Zároveň mu byla svěřena funkce prefekta důležité Kongregace pro evangelizaci národů.

¹⁸⁷ Srov. HORVÁTH, P. Štefan. *75 rokov Spoločnosti Božieho Slova na Slovensku*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2000, s. 269.

¹⁸⁸ Srov. Tamtéž.

¹⁸⁹ Z kroniky o působení verbistů v Novém Hrozenkově.

¹⁹⁰ Srov. HORVÁTH, P. Štefan. *75 rokov Spoločnosti Božieho Slova na Slovensku*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2000, s. 256.

¹⁹¹ Srov. Tamtéž.

¹⁹² Srov. Tamtéž, s. 257.

¹⁹³ Srov. Tamtéž, s. 262.

¹⁹⁴ Srov. Tamtéž, s. 263.

července roku 2001 do června 2008 byl administrátorem farnosti P. Jozef Strečka SVD (dříve kaplan). Od 1. července 2008 je správcem farnosti P. Marek Poláčik SVD, který již zde působil od 8. července 2007 jako kaplan.¹⁹⁵ Více z historie o působení verbistů v českých zemích není zatím zpracováno, ale již se připravuje.¹⁹⁶

Sestry nakonec zůstaly a obnovily svoji činnost v Brtníku, kde po roku 1990 pracovaly v nemocnici, v sociálních zařízeních a katechezi se snažily realizovat svoji misijní činnost v Česku. Po čase sestry zestárly a postupně se vracely na Slovensko.¹⁹⁷

Podle kroniky sester SSpS byla v roce 2004 komunita misijních sester v Brtníku uzavřena a v roce 2005 pokračují sestry ve své činnosti ve farnosti Kelč.¹⁹⁸ Farnost Kelč zde sestrám poskytla dům na bydlení a 23. září 2005 při slavnostní mši, kterou celebroid olomoucký arcibiskup Jan Graubner, byl dům sester posvěcen. Hned ten měsíc začínají sestry svoji činnost. V Kelči sestry působily 13 let. V březnu v roce 2019 se sestry na vlastní žádost, které arcibiskup Jan Graubner vyhověl,¹⁹⁹ přesunuly do farnosti Přerov, kde je tato mezinárodní komunita složená z 5 sester: sr. Magdaleny z Polska, sr. Lenky Františky z Čech a sester Kataríny, Rastislavy a Jozefíny ze Slovenska.²⁰⁰

3.2 SOUČASNÁ PODOBA PŮSOBENÍ KONGREGACÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH: PŘEHLED, ANALÝZA, PERSPEKTIVY

Tato podkapitola se zaměřuje na současnou situaci a pastorační působení kongregací v českých zemích. Zároveň si budeme všimnout specifických rysů a vlivu kongregace v oblasti farní pastorace. V rozhovorech a otázkách se současnými členy kongregace bylo zjišťováno,

¹⁹⁵ *Římskokatolická farnost Nový Hrozenkov* [online], (cit. 26. 2. 2020.) dostupné na <<http://farnostnovyhrozenkov.cz/>>.

¹⁹⁶ Srov. *Společnost Božího Slova* [online], (cit. 24. 2. 2020) dostupné na <http://www.svd.cz/>>.

¹⁹⁷ Srov. *Řeholní život v českých zemích. Řeholní řády a kongregace, sekulární instituty a společnosti apoštolského života v České republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997, s. 203.

¹⁹⁸ Z rozhovoru se sestrou Katarínou, dne 1. 3. 2020, Přerov. V Brtníku byly čtyři sestry, pak už jen tři. V této pohraniční obci neměly sestry žádné pole působnosti. V neděli tam bylo v kostele jen deset lidí. Dříve tam pracovaly s mentálně postiženými dětmi, ale pak práci převzali laici. Představení se rozhodli komunitu zavřít, ale neodejít z Čech. Komunitu chtějí přestěhovat blíže ke Slovenské provincii, aby se sestry necítily osamoceny. Sestry se mají rozhodnout pro nějaké místo v Olomoucké arcidiecézi. Vybírají si farnost Kelč.

¹⁹⁹ Viz textová příloha č. 2.

²⁰⁰ Srov. *Římskokatolická farnost Přerov* [online], (cit. 3. 3. 2020) dostupné na <<http://www.farnostprerov.cz/node/6369/>>.

jak kongregace přispívá k misijní proměně katolické církve v České republice. V závěru shrneme, v čem je charisma kongregací založených A. Janssenem přínosem pro místní církvev.

3.2.1 MÍSTA, ZPŮSOB ŽIVOTA A FORMY PŮSOBENÍ KONGREGACÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH

Niterná povaha církve se projevuje trojím způsobem: zvěstováním Božího slova, slavením svátostí a službou lásky.²⁰¹ Tyto úkoly nelze od sebe oddělovat. Běžná pastorační práce se pak zakládá na osobním setkání s lidmi. Jako taková předpokládá přítomnost Ducha svatého, který postupně proniká každého člověka.

Území Čech a Moravy patří pod slovenskou provincii Společnosti Božího Slova a verbisté v současné době působí hlavně v Novém Hrozenkově, v Halenkově, v Karolině, ve Velkých Karlovicích, v Mimoně, v Uhříněvsi, v Kolíně a Liberci.²⁰² Ve farnosti Nový Hrozenkov a Uhříněves působí navíc verbisté hovořící vietnamsky, kteří se věnují vietnamským komunitám v Plzni, Chebu, Brně, Táboře a Ostravě.²⁰³ Aktuálně v České republice působí 12 misionářů kongregace založené Arnoldem Janssenem.

Protože je situace církve jiná v Čechách a na Moravě, jsou také pastorační aspekty působení verbistů v těchto oblastech odlišné.²⁰⁴ Nejprve si zmapujeme a popíšeme pastorační situaci a působení verbistů v Čechách. Za zástupce českých farností jsem vybrala farnost Kolín. Poté se budeme věnovat působení verbistů na Moravě, konkrétně ve farnosti Nový Hrozenkov a Kelč, která byla jediným místem působení sester SSpS.

Ve farnosti Kolín v současné době působí P. Ján Halama SVD, P. Jaroslav Batóg SVD a P. Georges Makonzo Mondo SVD. Celá farnost Kolín a dalších třicet obcí, které k ní patří, mají asi 50 tis. obyvatel. K farnosti patří 26 kostelů. Do kostela chodí 2 % obyvatel. Věkový poměr věřících je vyrovnaný. Verbisté působí ve farnosti od roku 2016 a jejich činnost sklízí plody. Velmi se daří při pastoraci dětí. V současné době chodí na faru na náboženství asi 80 rómských dětí a 60 českých dětí. Dále se zde připravují dvě skupinky na katechumenát. Dohromady asi 12 dospělých. Verbisté se ve farnosti snaží o otevřenost kostelů a usnadnění

²⁰¹ Srov. AMBROS, Pavel. *Fundamentální pastorální teologie*. Olomouc: Burget, 2000, s. 29.

²⁰² Srov. *Společnost Božího Slova* [online], (cit. 24. 2. 2020) dostupné na <<http://www.svd.cz/>>.

²⁰³ Srov. Tamtéž.

²⁰⁴ Z rozhovoru s P. Georgem Mondo, který působí ve farnosti Kolín, jsem se dozvěděla, že někteří lidé v České zemi jsou chladní, málo otevření, chybí jim vnitřní radost. Spoléhají více na svůj intelekt než na Boha.

přístupu lidí k víře. Vytvářejí podmínky pro plnohodnotné zapojení celého společenství farnosti do liturgického života. Věnují náležitou pozornost nově pokřtěným ve farnosti a chtějí pokračovat v katechezích po křtu. Zapojují se do noci kostelů a nabízejí kulturní a preevangelizační programy.²⁰⁵ Dále vedou společenství manželů a společenství mládeže, na které chodí asi 20 mladých lidí.

V Novém Hrozenkově v současné době působí P. Dušan Šimala SVD, P. Karolus Luangga Tefa SVD-kaplan farnosti a P. Josef Dao Thanh Kyany SVD, který se věnuje duchovní péči o vietnamsky hovořící komunitu na Moravě ve městech Brno a Ostrava. Pod farnost Nový Hrozenkov patří i vesnice Karolinka. Celá farnost má asi 3 tis. obyvatel. K farnosti patří dva kostely, do kterých pravidelně přichází zhruba 10 % obyvatel. Věkový poměr věřících je vyrovnaný.

Příchodem verbistů do farnosti (1998) došlo k velkému oživení nejen po pastorační stránce. Dochází také k opravě fary, která měla sloužit jako místo setkávání komunity verbistů působících na Moravě.²⁰⁶

Verbisté se snaží navázat kontakt s lidmi, kteří „mají do kostela daleko.“ Zvláště P. Marek Poláček (působil ve farnosti 2008-2016) se vepsal do mysli a srdcí všech farníků nejen z farnosti Nový Hrozenkov, ale i dalekého okolí. Ještě nyní jeho jméno znají nejen věřící, ale i „hledající“, jak všechny lidi, kteří nejsou křesťany, nazýval.²⁰⁷

V současnosti jsou ve farnosti Nový Hrozenkov rozvíjena různá společenství pro mládež, manželské páry i seniory.

V pastoračním působení verbisté usilují hlavně o to, aby člověk poznal, že je Bohem milován. Jejich ochota vést dialog, otevřenost a láska k lidem nabízí mnoho možností a cest, jak vyjít Bohu vstříc. Činnosti, kterým se verbisté věnují, jsou opravdu velmi pestré. Mnohé se odvíjejí od místa působení, kultury, tradice, mentality lidí a přijetí. Přesto, že se i v České republice komunity Božího Slova často setkávají s fenoménem ateismu a nejednoty křesťanů, jsou vždy připraveni k upřímné výměně názorů a k podpoře ekumenického hnutí. Ve svých farnostech dále rozvíjí přípravy ke svátostem, organizují různé poutě, společně s animátory připravují letní tábory pro mládež, pořádají biblické kurzy pro mladé lidi, manželské páry i seniory, sami vyučují Boží slovo, které působí v našich životech a potom je společně sdílí,

²⁰⁵ Srov. *Římskokatolická farnost Kolin* [online], (cit. 15. 3. 2020) dostupné na <<https://farnostkolin.cz>>.

²⁰⁶ Z kroniky o působení verbistů v Novém Hrozenkově.

²⁰⁷ Tamtéž.

spravují farnosti nebo vykonávají charitativní práci. Všechnu tuto činnost a službu verbisté vykonávají s modlitbou, srozumitelně a hlavně tam, kde jiní nejdou.

Pro větší přehled ještě vzpomenu, že ve farnosti Halenkov nyní působí P. Ján Rušin SVD, ve Velkých Karlovicích P. František Kantár SVD, v Uhříněvsi P. Juraj Begány SVD a Marián Brudny SVD. V Mimoni pak spravuje farnost P. Richard Cenker SVD a Václav Horniak SVD. V Kolíně působí P. Ján Hamala SVD, Jaroslav Bátog SVD a Georges Makonzo Mondo SVD. Ve farnosti Liberec Vratislavice působí v současné době P. Rastislav Kršák SVD.²⁰⁸

Podobně se o pastorační působení snaží i misijní sestry. V době, kdy ještě sestry působily ve farnosti Kelč, se věnovaly hlavně katechezi dětí a mládeže,²⁰⁹ některé pracovaly v azylovém domě Charity ve Valašském Meziříčí, jiné pracovaly jako pastorační asistentky nebo pečovatelky v domově pro seniory v Choryni.²¹⁰ Sestry se živě zapojovaly do života ve farnosti a měly stále na mysli radost z evangelia a misijní zájmy.

Farnost Kelč, byla jediným místem působení ženské větve kongregace založené A. Janssenem na území České republiky. Sestry zde působily 13 let (2006-2019). V únoru 2019 se přestěhovaly do Přerova.

Samostatná farnost Kelč má asi 2000 tis. obyvatel. Patří k ní čtyři místní části s 800 obyvateli a pěti obcemi, dohromady asi s 1500 obyvateli. K farnosti patří 7 kostelů. Aktivních věřících je 15 %. Věkový poměr věřících je vyrovnaný. V této farnosti působí diecézní kněz, který podle svědectví může ještě dnes těžit s misijního a pastoračního působení sester.²¹¹

Sestry se za svého působení ve farnosti Kelč věnovaly všem věkovým kategoriím. Kromě svého zaměstnání vedly katecheze, podporovaly různá modlitební společenství, pomáhaly s organizací různých poutí, navštěvovaly nemocné, rodiny a setkávaly se s mladými lidmi, kterým dávaly příklad života s Bohem.

Místní kněz, ale i věřící lidé, rádi vzpomínají na misijní a pastorační působení sester. Některé z nich, založily misijní klubko podle instrukcí Papežských misijních děl. Děti se tak naučily aktivně pomáhat a modlit se za druhé lidi. Kdo zde prošel misijním klubkem, nadále

²⁰⁸ Viz obrázek č. 8. v obrazové příloze.

²⁰⁹ Viz obrázek č. 23. v obrazové příloze.

²¹⁰ Z kroniky misijních sester SSpS.

²¹¹ Z rozhovoru s P. Janem Blešou, který působí ve farnosti Kelč od roku 2009.

se ve farnosti zapojuje a pomáhá např. s vedením skupinek ministrantů. Sestry daly také příležitost dětem scházet se přede mší svatou a na mši svatou se připravit. Farnost tak mohla pocítit lepší prožití svátečního dne. Další aktivitou sester byl kroužek keramiky, který byl otevřený pro všechny lidi. Otevřela se tak i pomyslná brána farního domu pro nevěřící lidi, kteří beze strachu přicházeli a poznávali misijní sestry, věřící, farnost a hlavně milujícího Boha.²¹²

Přes všechny aktivity a činnosti, které sestry ve farnosti rozvinuly, se roku 2019 rozhodly jít dál a přestěhovat se do farnosti Přerov.

„Cítíme, že nás Duch svatý povolal svým jemným vedením plným krásných a nečekaných překvapení a skrze mnohé nezasloužené milosti. Vždyť už více jak rok každý den ve speciální modlitbě zasvěcení se Jemu prosíme o Jeho dobré vedení pro naše kroky k nové misii...“²¹³

V Přerově pak ve své rozmanité činnosti slouží misijní sestry církvi modlitbou, pastoračí, vypomáhají s výukou náboženství, pracují v nemocnicích, v sociálních zařízeních, vedou vzdělávací programy pro mládež i dospělé a různě spolupracují s misionáři Společnosti Božího Slova.

Sestry Služebnice Ducha Svatého ustavičného klanění zatím do České země nepronikly, ale svými modlitbami přispívají velkou částí za zdar misijního díla.

3.2.2 ROZVINUTÍ SPECIFICKÝCH PRVKŮ POSLÁNÍ KONGREGACÍ A. JANSSENA V KONTEXTU MÍSTNÍ CÍRKVE

Kongregace založené A. Janssenem usilují vydávat svědectví o lásce trojjediného Boha k lidstvu, prostřednictvím prožívání osobního a komunitního života v harmonii se všemi spolubratry z různých národů a kultur. Tak se tvoří krásná mozaika otevřená pro dary Ducha svatého.

²¹² Tamtéž.

²¹³ *Římskokatolická farnost Přerov* [online], (cit. 3. 3. 2020) dostupné na <<http://www.farnostprerov.cz/node/6369/>>.

Poslechnout výzvu Ježíše „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“ (srov. Mt 28, 19) není pro církev jednou z možností, ale povinností. Každý věřící má tedy kráčet pod vedením Ducha svatého cestou chudoby, poslušnosti, služby a sebeobětování.²¹⁴ Po této cestě kráčel i Ježíš Kristus, jako počátek a vzor obnoveného lidství. Jak tedy kongregace prožívají své specifické charisma v naší místní církvi? Které prvky ve zdejších podmínkách rozvíjejí?

Na základě čtyř otázek, které byly kněžím doručeny nejprve elektronickou poštou, pak byly položeny telefonicky a nakonec osobně²¹⁵ mi odpověděli písemně nebo do diktafonu tito kněží: P. Georges Mondo, P. Dušan Šimala, P. Ján Halama, P. Rastislav Kršák. Na stejné otázky odpověděly elektronicky nebo osobně²¹⁶ i sestry SSpS: sr. Agáta, sr. Josefína, sr. Katarína, sr. Lucia, sr. Magdaléna, sr. Rastislava, sr. Vianneya.

Otázky, které byly pokládány, byly následující:

1. otázka: Jak se projevují ve Vašem pastoračním působení typické prvky spirituality Vašeho zakladatele (Trojice, Boží slovo)?

2. otázka: Jak se ve Vašem životě na faře nebo v komunitě projevuje Vaše příslušnost k misijní kongregaci; jak to ovlivňuje Váš život a práci, co do ní Vaše zasvěcení přináší specifického?

3. otázka: Jak vnímáte své místo-jako řeholník/řeholnice a misionář/misionářka- v životě církve a společnosti u nás a čím může život Vaší kongregace církev obohatit a jak uplatňujete své charisma?

4. otázka: Jak Vás Bůh vede konkrétně v životě a v misijním působení v dnešních podmínkách církve v českých zemích?

Z odpovědí kněží na první otázku se dozvídáme, že typickým prvkem jejich pastorace je snaha **vytvářet společenství po vzoru Nejsvětější Trojice.**²¹⁷ Toto společenství má být společenstvím osob, které spolu jedinečně a důvěrně komunikují. Vytvářejí se tak vztahy a roste láska. Láska však nemá růst jen na základě mikrovztahů (malé skupiny, přátelé, rodina), ale má růst i do makrovztahů (společenských, ekonomických, politických).²¹⁸ Papež František

²¹⁴ Srov. *Ad gentes*, čl. 5.

²¹⁵ Mé osobní setkání s kněžími kongregace SVD proběhlo 13. 1. 2020 ve Velkých Karlovicích.

²¹⁶ Mé osobní setkání se sestrami kongregace SSpS proběhlo 3. 3. 2020 v Přerově

²¹⁷ Srov. *Ad gentes*, čl. 2.

²¹⁸ Srov. PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium*, čl. 205.

ve své apoštolské exhortaci *Evangelii gaudium* vybízí všechny, aby nekráčeli osamoceně a vždycky počítali se svými bratry.²¹⁹ Bůh se nás totiž rozhodl ke spáse povolat jako lid. Nikdo se nespasí jako jednotlivec nebo jen vlastními silami.²²⁰ Proto je pro verbisty důležité vytvářet co nejvíce příležitostí, kde by se lidé vzájemně potkávali a společně tvořili. Nemají být jen pasivními příjemci, ale ochotni na tomto vzájemném propojování aktivně spolupracovat, rozvíjet své dary a zapojit se v různých oblastech života farnosti. S velikou touhou hlásat radostnou zvěst jdou tam, kde se Boží slovo ještě nedostalo. Znovu papež František vybízí: „Vyjděme, vyjděme nabídnout všem život Ježíše Krista.“²²¹

Dalším důležitým aspektem pastorační práce verbistů je **důraz na Boží slovo a jeho předávání**. Členové kongregace se snaží, aby Boží slovo, které hlásají a předávají, bylo srozumitelné pro dnešní dobu, která se tak rychle mění. K tomu přispívá důraz na přípravu nedělní a sváteční homilie,²²² o které papež František říká: „Homilie je prubířským kamenem hodnocení, jak blízko je pastýř svému lidu a jak se s ním setkává.“²²³ Oznamovat s jistotou, že Bůh nás miluje, nemá být řečnickým uměním, ale podmínkou pro důvěryhodnost kněžství.²²⁴ Kongregace vždy usiluje o co nejlepší evangelizaci, která stojí na Božím slově-pramenem je Písmo svaté.²²⁵ Boží slovo slyšené a slavené, živí a vnitřně posiluje každého člověka.²²⁶ Toto mají verbisté stále na paměti, a proto připravují ve svých farnostech z Božího slova takové programy, které mají sloužit věřícím k jejich permanentní duchovní obnově. V každé části země se jako misionáři sklání k člověku, přizpůsobují se jazyku, zvykům i kultuře. Stávají se chudými a slabými, aby se mohli dotknout hlubiny lidského srdce a probouzet v něm víru z hlásání slova o Kristu (srov. Ř 10, 17). Touhou verbistů je, aby se Boží slovo dostalo opravdu ke každému.²²⁷

„Církev, která ‚vychází‘, je církví otevřených dveří. Vycházet ven k druhým a vydávat se na periferie lidstva neznamena bezhlavě a beze smyslu běžet do světa. Častokrát je lepší zpomalit krok, odložit neklid, pohlédnout druhým do očí a naslouchat jim, anebo odložit naléhavé povinnosti a doprovodit toho, kdo zůstal na kraji cesty.“²²⁸

²¹⁹ Srov. Tamtéž, čl. 33.

²²⁰ Srov. Tamtéž, čl. 113.

²²¹ Srov. Tamtéž, čl. 49.

²²² Z rozhovoru s P. Rastislavem Kršákem SVD.

²²³ Srov. PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium*, čl. 135.

²²⁴ Srov. *Apoštolský list Svatého otce Františka k závěru mimořádného svatého roku milosrdenství*, čl. 6.

²²⁵ Srov. PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium*, čl. 174.

²²⁶ Srov. Tamtéž.

²²⁷ Z rozhovoru s P. Dušanem Šimalou SVD.

²²⁸ Srov. PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium*, čl. 46.

Kongregace tak nepracuje na bázi národní, ale mezinárodní. Tím obohacuje církev a život ve farnosti. Mezinárodní společenství SVD je otevřenější vůči rozdílnostem, v mnohých věcech svobodnější, víra je progresivnější, členové se nestávají křečovitými vlastníky věcí, s kterými se musí rozloučit. Kongregace žije globálně, neuzavřená do problémů místní společnosti a je stále otevřená pro nové poznání a nové výzvy. Na tyto výzvy pod vedením Ducha svatého a po vzoru svého zakladatele členové kongregace reagují, přicházejí a nabízí lidem novost. Podle členů kongregace misie však nemusí být nevyhnutelně jen geografická, tedy v jiných krajinách, ale misie je i v naší zemi.

Na stejnou otázku odpovídaly i sestry kongregace SSpS. Jejich spiritualita je **spiritualita vztahů**. Mít hluboký vztah s trojjediným Bohem znamená, mít i hluboké vztahy s lidmi. V dnešním světě lidé neznají Boha, jako Boha, který je Láska.²²⁹ Sestry se proto snaží ukazovat svým vlastním životem lásku, přijetí a pochopení. Věří, že svědectvím života mohou přivést lidi k hledání a poznání Boží lásky. Lidé nosí ve svých srdcích zakořeněnou touhu po něčem vyšším a lepším.²³⁰ Společnost sester se chce dotknout této touhy lidí a pomoci vyrůst a přiblížit se srdci Trojice. Trojice je společenství lásky. Sestry svým příkladem a modlitbou pomáhají lidem, aby poznávali, že Duch svatý je ten, který chce z nás lidí vytvořit velkou rodinu Božích dětí. V pastoračním působení je typickým prvkem sester vytváření vztahů. Je to jejich nabídka slova, naslouchání, ticha, modliteb, lásky, jednoty, společenství.²³¹

2. otázka: Jak se ve Vašem životě na faře nebo v komunitě projevuje Vaše příslušnost k misijní kongregaci; jak to ovlivňuje Váš život a práci, co do ní Vaše zasvěcení přináší specifického?

Podle některých členů misijní kongregace se jejich příslušnost projevuje hlavně **vnitřním řádem a harmonií**, která pramení z opravdové lásky k Bohu a lidem. Tento vnitřní řád zachovával i zakladatel. Život kongregace se projevuje i jejím širokým srdcem. Kongregace žije v komunitách, které nežijí jen sami pro sebe. Snaží se cítit a pomáhat i jiným farnostem a krajinám.²³² Takto komunity verbistů učí lidi a probouzí v nich cit k tomu, že neexistujeme jenom my, ale i další lidé, kteří potřebují pomoc a mají své potřeby, ale i něco dobrého a pěkného, co my můžeme od nich přijmout. **Misijní prvky** pak pronikají pomalu do farnosti a do farních aktivit.

²²⁹ Srov. Jan Pavel II. *Dominum et vivificantem*, čl. 10.

²³⁰ Srov. *Gaudium et spes*, čl. 10.

²³¹ Srov. AMBROS, Pavel. *Kam směřuje česká katolická církev?* Velehrad: Refugium, 1999, s. 267.

²³² Např: každý rok na velikonoční a vánoční zpověď jezdí verbisté z karlovického údolí pomáhat zpovídat po celém vsetínském děkanátu.

Příslušnost k misijní kongregaci se promítá u sester SSpS do jejich postojů, myšlenek i modliteb. Mají zájem o život a práci svých spolusester v jiných zemích a modlí se za lidi na celém světě, zvláště za aktuální potřeby.²³³ Ve farnostech sestry poukazují na to podstatné v životě člověka. Snaží se šířit povědomí o misiích nejenom někde v zahraničí, ale všude kolem nás. Svým příkladem inspirují věřící, aby každý z nich byl **misionářem na místě**, kde žije a pracuje. Misijní kongregace je význačná svou mezinárodností. Tak si členky uvědomují bohatost své kultury, z které čerpají nové podněty pro práci s lidmi.

3. otázka: Jak vnímáte své místo-jako řeholník/řeholnice a misionář/misionářka- v životě církve a společnosti u nás a čím může život Vaší kongregace církev obohatit a jak uplatňujete své charisma?

Své místo nacházejí členové kongregace ve vztahu s Trojjediným Bohem a v oblasti svátosti smíření a duchovního vedení jednotlivců. **Duchovní doprovázení**²³⁴ může lidi vést k zamilování si Božího slova.

„Je tedy z pastoračního hlediska rozhodující předkládat Boží Slovo jako schopné vstupovat do rozhovoru s problémy, kterým člověk musí ve svém každodenním životě čelit. Ježíš se nám představuje právě jako ten, který přišel, abychom měli život v hojnosti (srov. Jan 10, 10).“²³⁵

Skrze působení řeholníků a misionářů kongregace s velikým úsilím ukazuje lidem v Česku, že Boží slovo je východiskem z našich problémů²³⁶ a že církev je misionářská.²³⁷ Vyprávění o misiích přináší zdejším lidem poznání o různosti kultur, ve kterých se víra žije.

Sestry kongregace SSpS své zasvěcení a povolání vnímají jako milost a **nadechnutí Boží přítomnosti**. Samotný řeholní hábit je pro ně v mnoha oblastech nástrojem evangelizace mezi lidmi na okraji společnosti. I když tito lidé o Bohu mnoho mluvit nechtějí, vede je zasvěcení sester k zamyšlení. To je potom příležitost představit jim Boha, jako milosrdného Otce, který chce obejmout každé své ztracené dítě.²³⁸ Být misionářkou znamená pro sestry přijmout povinnost evangelizovat. Misie ale neznámá jen evangelizovat, nebo něco dělat,

²³³ Z rozhovoru se sestrou Katarínou SSpS.

²³⁴ Srov. PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium*, čl. 169-173.

²³⁵ BENEDIKT XVI. *Verbum domini*, čl. 23.

²³⁶ Srov. Tamtéž.

²³⁷ Srov. *Ad gentes*, čl. 2.

²³⁸ Z rozhovoru se sestrou Rastislavou SSpS.

ale je to i způsob myšlení, rozlišení a projev lásky a úcty ke každému člověku.²³⁹ Dalším přínosem je modlitební život sester, který je denně obětován za potřeby církve v Česku.

„Jsem členkou univerzální církve, kde se přidávám k jejímu poslání ohlašovat evangelium a když přidám myšlenku našeho zakladatele sv. A. Janssena, že ohlašování evangelia je přenositelným a nejvyšším skutkem lásky k bližnímu, tak je to práce do konce věků...“²⁴⁰

Všude, kam je kongregace sester poslána, chtějí sestry ohlašovat lásku Otce, který vtělením svého Syna a sesláním Ducha svatého chce přivést všechny lidi do společenství lásky Trojjediného Boha. Takto kongregace přispívá k tomu, aby všechny národy světlem Slova a Duchem milosti, osvobozené z temnot hříchu, našli cestu spásy.²⁴¹ Jako společenství sester různých národů a řeči, dávají misijní sestry svědectví jednoty a rozmanitosti církve.

3.2.3 SMĚREM K MISIJNÍ PROMĚNĚ MÍSTNÍ CÍRKVE

Pastorace není jen nějakou aktivitou, ale jde o skutečnou proměnu srdce, kterou působí Duch svatý na základě našeho ponoření do velikonočního tajemství. Jde o nový život z Ducha svatého.²⁴² Zde můžeme nacházet velký potenciál řeholí a jejich charismat (projevy Ducha svatého), které mohou oživit pastorační praxi našich farností, v nichž někdy tak bolestně hledáme, jak Duch svatý působí.

Řeholníkům z kongregací založených A. Janssenem jsem položila poslední otázku, kterou se chceme dozvědět, jak vnímají svoji roli v podmínkách místní církve.

4. otázka: Jak Vás Bůh vede konkrétně v životě a v misijním působení v dnešních podmínkách církve v českých zemích?

Čtvrtá otázka směřuje na konkrétně poznanou Boží vůli v životě řeholníků.

Jak tedy přispívají kongregace založené Arnoldem Janssenem k misijní proměně našich farností? Co konkrétního z jejich spirituality, způsobu pastorace nebo života může být

²³⁹ Srov. AMBROS, Pavel. *Křesťan a život ve světě*. Olomouc: Vydala Univerzita Palackého 1998, s. 154.

²⁴⁰ Odpověď sestry Lucie SSpS.

²⁴¹ Srov. *Ad gentes*, čl. 7.

²⁴² Srov. AMBROS, Pavel. *Teologicky milovat církev: Vybrané statě z pastorální teologie*. Olomouc: Refugium, 2003, s. 206-208.

inspirující pro celou naši církev? A jak to je v souladu s programem papeže Františka pro církev naší doby, který vyjádřil v apoštolské exhortaci *Evangelii Gaudium*?

„Doufám, že všechna společenství proniknou kroky nezbytné k tomu, abychom pokročili na cestě konverze v pastoračním a misijním působení, jež nemůže nechat věci takovými, jaké jsou. Nyní nestačí ‚pouhá administrativa.‘ Osvojme si ve všech částech světa ‚trvalý misijní vztah.‘²⁴³

Jako řeholní společenství jsou verbisté, i přesto, že aktivně působí, lidmi modlitby a naslouchání. Především ve světle Božího slova, které je jim tak vlastní a blízké se snaží moudře rozlišovat a zkoumat do jakých aktivit se nebo služeb se pustit, a které je lepší nedělat. Společně rozmýšlí o tom, co je opravdovou výzvou pro jejich společenství.

„Ptáme se: děláme i my v našich farních společenstvích to, co je nám vlastní? Nebo děláme zbytečnosti? Nebo se Pána vůbec neptáme a nerozlišujeme?“²⁴⁴

Protože pramenem každé evangelizace je Písmo svaté, je potřeba se jim nechat neustále formovat. Řeholníci vnímají, že jestliže chtějí být opravdovým společenstvím Božího Slova a účinně evangelizovat druhé, musí se i oni nechat stále evangelizovat.²⁴⁵ Kongregace je také silně napojena na Ducha svatého a nechává se jim vést. Naslouchání Duchu svatému je vede k neustálé revizi toho, co dělají (srov. Sk 16, 6 - 10).

„K tomu, abychom si uchovali živou misijní horlivost, je potřebná rozhodná důvěra v Ducha svatého. On nás může uzdravit ze všeho, co oslabuje naše misijní úsilí. Není větší svobody než nechat se vést Duchem svatým, zřici se veškerých výpočtů a snah všechno ovládat a dovolit, aby on osvěcoval, vedl a posouval tam, kam si on přeje. On dobře ví, co je v každé době a v každé chvíli třeba.“²⁴⁶

Verbisté jsou lidé, kteří v sobě rozvíjí **umění moudře rozlišovat** a dělat to, co je jejich vlastním charismatem a k čemu je Duch svatý vede. Právě tato schopnost může být prvním důležitým příspěvkem jejich kongregací pro obnovu naší církve a farností. Je to základní východisko, bez kterého se neobejde žádná poctivá pastorece a misijní úsilí. Mnohdy děláme ve farnostech pouze věci, které se tak dělaly léta, bez nějaké hlubší reflexe a zkoumání.

²⁴³ Srov. PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium*, čl. 25.

²⁴⁴ Z rozhovoru s P. Jánem Halamou SVD.

²⁴⁵ Srov. PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium*, čl. 47.

²⁴⁶ Srov. Tamtéž, čl. 280.

„Misijně pojatá pastorační vyžaduje, abychom opustili pohodlné pastorační kritérium ‚vždycky to tak bylo‘. Vybízím všechny, aby při tomto úkolu odvážně a tvořivě promýšleli cíle, struktury, styl i evangelizační metody svých společenství.“²⁴⁷

Na slova papeže Františka navazuje i druhý příspěvek kongregací sv. Arnolda Janssena k proměně naší místní církve v církev misijní, a tím je **otevřenost k novým pastoračním výzvám a metodám.**

Každé společenství má své specifické potřeby. Je to indikátor toho, co je úkolem a posláním kongregace. Zároveň má každá kongregace nějakou vizi, kterou chce předat druhým. Členové jsou tak stále otevřeni k novým pastoračním výzvám a metodám. Zde má pozitivní vliv, že jsou veristé mezinárodním společenstvím. Jsou otevřenější vůči rozdílnostem, v mnohých věcech svobodnější a jejich víra je progresivnější. Členové se nestávají křečovými betonáři věcí, s kterými se musí rozloučit. Kongregace žije globálně, neuzavřená do problémů místní společnosti a je stále otevřená pro nové poznání a nové výzvy.²⁴⁸ Na tyto výzvy pod vedením Ducha svatého a po vzoru svého zakladatele členové kongregace reagují, přicházejí a nabízejí lidem jakousi novost. Jejich otevřenost tak představuje **církev jako otevřený dům milujícího Otce.**²⁴⁹

Třetím příspěvkem kongregací k proměně naší místní církve je jejich úsilí **vycházet k lidem nevěřícím, hledajícím nebo trpícím a být jim na blízku.** Papež František si přeje, aby každá farnost byla centrem neustálého misijního poslání a její členové se nestarali jen sami o sebe, ale byli blíže lidem.²⁵⁰ Také o místní církvi říká, že má neustále vycházet na periferie a vstupovat do nových sociálně-kulturních oblastí, zvláště tam, kde nejvíce chybí světlo a život Zmrtvýchvstalého.²⁵¹ Verbisté se snaží právě taková místa hledat a nacházet společnost řeč s těmi, kteří jsou církvi jinak vzdáleni. Bůh jim také posílá do cesty konkrétní lidi, kteří jsou pro ně výzvou a Božím znamením.²⁵²

Kongregace sester SSpS se také snaží naplňovat výzvu papeže Františka a jít k lidem do všech míst, které potřebují světlo evangelia. V modlitbě se odevzdávají Boží vůli a prozřetelnosti a prosí Boha, aby otvíral lidem srdce a daroval jim víru, poznání a lásku. Ve svém konkrétním denním životě neoddělují nijak své poslání, že jedna část je misionářská a

²⁴⁷ Srov. PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium*, čl. 33.

²⁴⁸ Z rozhovoru s P. Jánem Halamou SVD.

²⁴⁹ Srov. PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium*, čl. 47.

²⁵⁰ Srov. Tamtéž, čl. 28.

²⁵¹ Srov. Tamtéž, čl. 30.

²⁵² Z rozhovoru s P. Jánem Halamou SVD.

druhá ne. Nerozdělují kostel, modlitbu a ostatní život. Sestry jsou misionářkami integrovaného poslání a neustálého svědectví a evangelizace.

V českých zemích mají lidé potřebu po něčem, co je přesahuje. Kongregace sester chce pomáhat těmto lidem, dát do pořádku vztahy, uzdravit, co je zraněné, být na blízku a ukázat lepší tvář církve.

„Dnešní doba už není dobou kazatelů, ale svědků.“²⁵³

To vyžaduje veliké úsilí, ale všichni mají právo poznat radostnou zvěst a pravou radost z ní.²⁵⁴ Tak církev roste a stává se novým, přitažlivým společenstvím.

Papež František mnohokrát připomněl kněžím i laikům, že je mu milejší církev zraněná, otlučená a špinavá, protože vyšla do ulic, než církev, která je nemocná svou pohodlností a uzavřeností.²⁵⁵ Proto misijní poslání církve nemá lnout k jistotám, ale má vyjít ze svého pohodlí vstříc nejistotě a nechat se vést Duchem svatým, tak jak o to usiloval Arnold Janssen a jak o to usilují i jeho následovníci, čímž pomalu přispívají k proměně místní církve v církev misijní.

Nemoc naší církve jim není lhostejná. **Tiché chvíle s Bohem**, které tak miloval i zakladatel kongregací, nikdy nevedly člověka k pasivitě, ale naopak. Bůh sám probouzí v člověku svědomí a starostlivost o to, že je mnoho bratří a sester, kteří žijí bez světla, radosti, útěchy a síly, které plynou z přátelství s Ježíšem Kristem.²⁵⁶

Arnold Janssen byl v této myšlence nadčasový. Už ve své době toužil po misijním zaměření církve. Jeho misionářské srdce se nikdy neuzavíralo, ale rostlo a rozšiřovalo se pro chápání evangelia, z kterého poznal, že nemůžeme čekat pasivně v kostelích, než přijdou věřící, ale musíme vyjít ven a přejít od konzervující pastorace k pastoraci misijní.²⁵⁷ Jeden z jeho prvních spolupracovníků, sv. Josef Freinademetz po pouhém půlroce v kongregaci převzal misijní stanici v Číně, kde žilo dohromady 158 křesťanů mezi dvanácti miliony nevěřících. Jeho láska a dobrota byly příznačné. Napsal: „Miluji své Číňany, znám svůj lid, jeho řeč a jeho zemi jako vlastní otčinu, a bude-li se Bohu líbit, chtěl bych zde pracovat

²⁵³ Z rozhovoru se sestrou Josefínou SSpS.

²⁵⁴ Srov. PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium*, čl. 14.

²⁵⁵ Srov. Tamtéž, čl. 49.

²⁵⁶ Tamtéž.

²⁵⁷ Srov. Tamtéž, čl. 15.

sedmdesát let. Mezi nimi chci být i pohřben.“²⁵⁸ Skutečně se stal pro Čiňany Čiňanem. V tomto duchu založil Arnold kongregaci, která dodnes „vychází ven“ a vždy je ochotná jít ještě dál, do nové země (srov. Gn 12, 1) a na okraj našeho světa.

Kongregace založené A. Janssenem proto usilují o to, aby struktury církve byly více misijní, protože my všichni jsme povoláni k novému misionářskému „vyjítí“ a k rozlišování toho, po jaké cestě máme vykročit.²⁵⁹ A nejen vykročit, ale kráčet s odvahou a vydat se do všech periférií, které potřebují světlo evangelia.²⁶⁰

Nebojme se! Buďme jako křesťané věrni svému povolání. Vždyť Pán nás už předešel a jako první se chopil iniciativy (srov. 1 J 4, 10).

²⁵⁸ Srov. *Společnost Božího Slova* [online], (cit. 12. 3. 2020) dostupné na <<http://www.svd.cz/>>.

²⁵⁹ Srov. PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium*, čl. 20.

²⁶⁰ Tamtéž.

ZÁVĚR

Magisterská práce popisuje řeholní misijní společnosti založené sv. Arnoldem Janssenem. Pojednává nejen o životě a díle samotného zakladatele, ale i o jeho odkazu – mužské a ženské kongregaci, které sv. A. Janssen založil. Práce dále seznamuje s misijním duchem, spiritualitou a charismatem světce. Dále předkládá, jak se tento duch, spiritualita a charisma promítá i nadále do působení kongregací v českých zemích. Představuje charakteristické rysy spirituality kongregací a jejich pastorační působení v českých zemích. K lepšímu poznání této problematiky mi pomohla literatura, osobní setkání a rozhovory. Z rozhovorů jsem poznala, že touhou kongregací je (po vzoru zakladatele) žít a pracovat podle Boží vůle pro velké **misijní** dílo církve.

Hlavním cílem magisterské práce bylo představit osobu a charisma Arnolda Janssena, popsat stručné dějiny vývoje kongregací a formu života kongregací, které A. Janssen založil. Tato práce slouží k pochopení samotného misijního díla i k poznání díla samotného zakladatele a rovněž tak pojednává o příchodu členů kongregací do českých zemí, o omezení i obnově pastorační činnosti. Mým úkolem bylo vysledovat a popsat, jak kongregace obohacují společnost a působí na život jednotlivých farností a celé místní církve.

Spiritualita těchto společností a její projevy v pastoraaci obsahují trvale platnou výzvu, kterou v naší době mnohokrát podtrhl papež František, nechat se inspirovat Božím slovem a ochotně se dát vést Duchem svatým. Tento odkaz poukazuje na: **trojičnost spirituality**, jak ji společností vtiskl Arnold Janssen, světec a charismatik s přirozenou autoritou. V komunitách se projevuje jejich záměrnou internacionalitou, která po překonání přirozených překážek jazyka a rozdílů kulturních zvyků obohacuje společnost. Komunity i dnes inspirují své okolí přijetím misijního poslání a projevováním lásky k Trojjedinému Bohu a zároveň lásky ve službě k jeho lidu (srov. Mk 12, 28- 31).

Mohlo by se jevit, že pro pastoraaci v českých zemích se v dnešní době přínos komunit jeví jako nepatrný, a to z hlediska počtu obsazených míst i z hlediska rozdílů pastorační praxe jiných živých farností, ale nejde o vnější aktivity, nýbrž o vnitřní proměnu života. Všechno vnější pouze slouží k tomu, aby v nás rostl vnitřní člověk (srov. Ef 3, 16-18).

I zakladatel působil nepatrně a v době vzniku kongregací byl posmíván právě za to, že nedělá „nic jiného“. Ale ve své práci a poznání Boží vůli neochaboval (srov. Ga 6, 9-10) a z

jeho modlitby, oběti a přijatého Božího daru vyrostlo skrze spolupracovníky dílo, které se dotýká lidí víc jak padesáti zemí světa. Misijní „dotyk“ skrze přítomnost kongregací založených sv. Arnoldem Janssenem je pro naši místní církev v České republice, pevně věřím, znamením doby vyzývajícím k našemu obrácení. Řeholníci inspirováni sv. Arnoldem jsou nám vzorem i pomocníky na cestě evangelizovat a vést druhé. Tento vzor spočívá v přijetí Božího slova a v jeho srozumitelném předávání. Dále je to modlitba a tichá chvíle s Bohem, vnitřní řád, touha vytvářet společenství po vzoru Nejsvětější Trojice, otevřenost, duchovní doprovázení, moudré rozlišování, odvaha přijmout nové pastorační výzvy a metody a opravdové odhodlání vyjít Kristu naproti. Toto jsou prvky, které jsou specifické pro charisma verbistů a které mohou obohatit církev u nás a přispět k její misijní proměně.

Pro mě samotnou seznámení se s těmito kongregacemi založenými A. Janssenem bylo velmi zajímavé a přínosné. Ať dá Bůh, že i čtenář této práce je příkladem svatých misionářů povzbuzen a inspirován k hlubšímu pochopení misijní a evangelizační činnosti.

ANOTACE

Jméno a příjmení autora: Bc. Marie SMOLÍKOVÁ

Instituce: Katedra pastorální a spirituální teologie CMTF UP v Olomouci

Název práce: Řeholní společnosti sv. Arnolda Jansseny v českých zemích: misie – spiritualita – pastore

Vedoucí práce: Mgr. Robert Svatoň, Th.D.

Počet stran: 83

Počet příloh: 4

Počet titulů použité literatury: 20

Počet pramenů: 16

Klíčová slova: Duch svatý

Nejsvětější Trojice

misie

pastore

spiritualita

společenství

české země

Arnold Janssen

verbisté

misionáři

řeholníci/řeholnice

Diplomová práce se věnuje řeholním misijním společnostem, které založil sv. Arnold Janssen. Dále se zabývá historickým pozadím, misí, spiritualitou a pastorační společností SVD a SSpS v českých zemích. Analýzou života společností docházíme k tomu, čím celá společnost založená sv. Arnoldem Janssenem obohacuje život místní církve a přispívá k její proměně v misijní dynamice.

ANNOTATION

Name and surname: Bc. Marie SMOLÍKOVÁ

Institution: Palacký University Olomouc, Department of Pastoral and Spiritual Theology
CMTF UP Olomouc

Title of thesis: St. Arnold Janssen religious communities in Czech land: mission – spirituality
– pastoral ministry

Thesis supervisor: Mgr. Robert Svatoň, Th.D.

Number of pages: 83

Number of attachments: 4

Number of titles of used literature: 20

Number of sources: 16

Key words: Holy Spirit
Holy Trinity
mission
ministry
spirituality
community
Czech lands
Arnold Janssen
Verbistes
missionaries
Christian religious societies

The thesis deals with religious missionary communities founded by St. Arnold Janssen. It analyses the historical background, mission, spirituality and ministry of the community SVD and SSpS in Czech countries. Having analysed the life of the communities

we found out how the whole St. Arnold Janssen's community enriches the life of the local church and how it contributes to its transformation in missionary dynamics.

BIBLIOGRAFIE

PRAMENY

Ad gentes. In: *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995. ISBN 80-7113-089-3. s. 459-507.

BENEDIKT XVI. *Verbum Domini: Posynodní apoštolská exhortace o Božím slově v životě a poslání církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-7195-271-8.

Bible. Český ekumenický překlad. 7. opravené vydání, Praha: Česká biblická společnost, 2008. 1378 s. ISBN 978-80-85810-80-6.

Dominum et vivificantem: Encyklika Jana Pavla II. o Duchu svatém v životě církve a světa. Praha: Zvon, 1997. 94 s. ISBN 80-7113-204-7.

Gaudium et spes. In: *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995. ISBN 80-7113-089-3. s. 173-265.

JAN PAVEL II. *Christifideles laici: posynodní apoštolský list o povolání a poslání laiků v církvi a ve světě z 30. prosince 1988*. Praha: Zvon, 1990. 126 s. ISBN 80-7113-024-9.

JAN PAVEL II. *Vita consecrata: posynodní apoštolská exhortace*. Praha: Zvon, 1996. 200 s. ISBN 80-7162-042-4.

KAŠNÝ, Jiří, ed. *Život a poslání křesťanů v církvi a ve světě: Závěrečný dokument Plenárního sněmu katolické církve v ČR*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 123 s. ISBN 978-80-7195-162-9.

Kompendium katechismu Katolické církve. Přeložil Josef KOLÁČEK. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006. 209 s. ISBN 80-7195-079-3.

Konštitúcie a Direktórium misijnej Kongregácie Služobníc Ducha Svätého. Deviata generálna kapitula, Rím, Taliansko, 1984.

Konštitúcie a Direktórium Spoločnosti Božieho Slova. Nitra: Garmond, 2006. 180 s.

Kronika misijních sester SSpS-působících v českých zemích.

Kronika o působení verbistů v Novém Hrozenkově.

PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium: Radost evangelia: Apoštolská exhortace o hlásání evangelia v současném světě.* Praha: Paulínky, 2014. 183 s. ISBN 978-80-7450-118-0.

PAPEŽ FRANTIŠEK. *Gaudete et exsultate: Radujte se a jásejte: Apoštolská exhortace o povolání ke svatosti v současném světě.* Přeložil Jaroslav BROŽ. Praha: Paulínky, 2018. 95 s. ISBN 978-80-7450-302-3.

REHBEIN, Franziska Carolina, SSpS. *Korene plné prislúbenia: Dozrievajúce ovocie.* Len pre vnútornú potrebu Kongregácie. Vydané s poverenia generálneho vedenia Misijnej Kongregácie Služobníc Ducha Svätého. 00189 Roma, Italia. 111 s.

LITERATURA

AMBROS, Pavel. *Fundamentální pastorální teologie*. Olomouc: Burget, 2000. 173 s. ISBN 8024404192.

AMBROS, Pavel. *Kam směřuje česká katolická církev? Teologie obnovy místní církve v Čechách a na Moravě, její základní pastorační postoje a orientace pro třetí tisíciletí*. Velehrad: Refugium Velehrad-Roma, 1999. 370 s. ISBN 80-86045-38-2.

AMBROS, Pavel. *Křesťan a život ve světě*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998. 196 s. ISBN 80-7067-926-3.

AMBROS, Pavel. *Teologicky milovat církev: Vybrané statě z pastorální teologie*. Olomouc: Refugium, 2003. 459 s. ISBN 80-86715-11-6.

BINDÁČ, Ernest SVD. *Arnold Janssen: Hlasatel' Slova*. 1. vyd. Spoločnosť Božieho Slova Nitra, 1985. Nitra: Misijní dům SVD Nitra-Kalvária. Do slovenštiny přeloženo společností otce Arnolda, 1990. 143 s. ISBN 80-85223.

Blázni pro Boha: Řeholní život v České republice. Olomouc: Konference vyšších představených ženských řeholí, 2016. 155 s. ISBN 978-80-270-0301-3.

ČUNTALOVÁ, Anzelma Johana SSpS a FLORKOVÁ Mária Valéria SSpS. *Vďačnosť a nádej: 75 rokov života a služby Misijných sestier služobníc Ducha Svätého na Slovensku*. Trnava: Dobrá kniha, 2018. 359 s. ISBN 978-80-8191-157-6.

DRENKELFORT, Heinrich SVD. *P. Arnold Janssen*. 2. vyd. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 1996. 235 s. ISBN 80-85223-40-6.

EWERTZ, Friedbert SVD. *Božia vôľa nadovšetko: Výroky bl. P. Arnolda Janssena*. Přeložil Štefan Horváth SVD. Steyl, 1992. 127 s. ISBN 80-85223-45-7.

FILKA, Jaroslav. *Metodika tvorby diplomové práce: Praktická pomůcka pro studenty vysokých škol*. Brno: Knihař, 2002. 224 s. ISBN 80-86292-05-3.

HORVÁTH, Štefan. *75 rokov Spoločnosti Božieho Slova na Slovensku*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2000. 291 s. ISB 80-85223-54-6.

HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. *Řeholní život v českých zemích: Řeholní řády a kongregace, sekulární instituty a společnosti apoštolského života v České republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. 319 s. ISBN 80-7192-222-6.

Nová evangelizace. Velehrad: Refugium, 2000. 113 s. ISBN 80-86045-49-8.

MATTAPPALLIL, Sebastian SVD. *Precious in the Life Given for Mission: Reflections on the Centennial of the Death of Saints Arnold Janssen and Joseph Freinademetz*. Città di Castello: GEPS, 2010, 160 s.

PEČENKA, Marek a Petr LUŇÁK. *Encyklopedie moderní historie*. 3. vyd. Praha: Libri, 1999. ISBN 80-85983-95-8.

REUTER, Jakob SVD. *Hlasateľ Slova v moci Ducha: Osobný a duchovný profil bl. Arnolda Jansseny*. Nitra: Spoločnosť Božieho Slova, 2003. 69 s. ISBN 80-85223-66-X.

SAPIENZA, Leonardo. *Muž boží: stránky o kněžské spiritualitě*. Olomouc: Matice cyrilometodějská ve spolupráci s Arcibiskupstvím olomouckým, 2009. 151 s. ISBN 978-80-7266-309-5.

SIROVIČ, František. *Spoločnosť Božieho Slova: 50 rokov na Slovensku a vo svete*. 1975. 191 s.

ŠPIDLÍK, Tomáš. *Po tvých stezkách*. 1. vyd. Brno: Societas, 1994. 261 s.

ŠPIDLÍK, Tomáš. *Prameny světla*. 5. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2012. 471 s. ISBN 978-80-7412-111-1.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Apoštolský list papeže Františka k ukončení svatého roku milosrdenství [online], (cit. 24. 3. 2020). Dostupné na <<https://www.bip.cz/cs/novinky/2016-11-apostolsky-list-papeze-frantiska-k-ukonceni-svateho-roku-milosrdenstvi>>.

Barbarská noc u verbistů (r. 1950) [online], (cit. 26. 2. 2020). Dostupné na <<https://www.mladymisionar.sk/1992-2/>>.

History of the HSMA [online], (cit. 1. 4. 2020). Dostupné na <<https://www.ssps-usa.org/hsma.html>>.

Misijné združenie Ducha svätého [online], (cit. 2. 3. 2020). Dostupné na <<https://www.ssps.sk/>>.

Římskokatolická farnost Nový Hrozenkov [online], (cit. 24. 2. 2020). Dostupné na <<https://www.farnostnovyhrozenkov.cz/>>. Farní zpravodaj r. 2019/3, s. 3.

Římskokatolická farnost Přerov [online], (cit. 3. 3. 2020). Dostupné na <<https://www.farnostprerov.cz/node/6369/>>.

Společnost Božího Slova [online], (cit. 24. 2. 2020). Dostupné na <<https://www.svd.cz/>>.

POUŽÍVANÉ ZKRATKY

A. – Arnold

ČR – Česká republika

r. – rok

P. – pater

sr. – sestra

s. – strana

srov. – srovnej

sv. – svatý/svatá

vyd. – vydání

pozn. – poznámka

č. – číslo

např. – například

Mons. – Monsignor

„b. r.“ – neuveden rok vydání

„b. m.“ – neuvedeno místo vydání

baz. – bazilika

obr. – obrázek

SVD – Společnost Božího Slova, latinsky *Societas Verbi Divini*

SSpS – Služebnice Ducha svatého, latinsky *Societas Servarum Spiritus Sancti*

MsDsv – Misijní sdružení Ducha svatého

HSMA – Svatá duchovní misionářská asociace, anglicky *Holy Spirit Missionary Association*

Pozn.: Zkratky biblických knih jsou uváděny podle: *Bible. Český ekumenický překlad. 7. opravené vydání, Praha: Česká biblická společnost, 2008.*

TEXTOVÁ PŘÍLOHA

TEXT Č. 1: LITANIE K SVATÉMU ARNOLDOVI A JOSEFOVI

Pane, smiluj se – Pane, smiluj se
Kriste, smiluj se – Kriste, smiluj se
Pane, smiluj se – Pane, smiluj se
Otče na nebesích, Bože, smiluj se nad námi
Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi
Duchu, Svatý Bože, smiluj se nad námi
Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi

Svatá Maria, Matko Boží – oroduj za nás
Svatý Josefe, pěstoune Krista a ochránce Církve – oroduj za nás
Všichni svatí apoštolové a misionáři – orodujte za nás
Všichni Boží andělé a svatí – orodujte za nás

Svatý Arnolde Janssene a Josefe Freinademetzi – orodujte za nás
Mužové velké víry
Mužové vroucí modlitby
Mužové hluboké pokory
Věrní Ježíšovi učedníci
Věrní hlasatelé Evangelia
Neúnavní dělníci na spáse lidstva
Velcí ctitelé Božského srdce
Horliví ctitelé Ducha Svatého
Vroucí ctitelé Panny Marie
Vše jste konali pro slávu Boží
Ustavičně jste hledali vůli Boží
Vždy jste souhlasili s vůlí Boží
Ochotně jste přijímali námahy a utrpení
Snášeli jste výsměch a pokoru pro Krista
Nesli jste kříže jako učedníci ukřižovaného Pána

Slituj se, Pane nad námi – prosíme Tě, vyslyš nás
Abychom lépe poznali Boží lásku
Abychom ve zkouškách neztráceli naději
Abychom vždy měli sílu plnit Boží vůli
Abychom poslouchali Boží Slovo a uskutečňovali ho
Abychom přistupovali k lidem s úctou
Abychom se navzájem snášeli v lásce
Abychom si znovu a znovu odpouštěli
Abychom si vážili lidí jiných kultur a náboženství

Abychom pracovali na spáse pro všechny lidi
Abychom vyznávali víru, i když se nám vysmívají
Abychom milovali svatou Církev a zůstali jí věrni

Beránku Boží, který snímáš hřích světa – slituj se nad námi.
Beránku Boží, který snímáš hřích světa – vyslyš nás, Pane
Beránku Boží, který snímáš hřích světa – smiluj se nad námi.

P: Svatý Arnolde a Josefe, orodujte za nás,
V: Abychom se stali hodni Kristových příslibení.

P: Modleme se.

Dobrý Bože, svatý Arnold Janssen a Josef Freinademetz, plni síly Ducha Svatého, ohlašovali lidem radostnou zvěst o tvé nesmírné lásce, dej nám, prosíme, abychom i my mohli na jejich přímluvu přivádět jiné k víře v tvou lásku, kterou jsi nám zjevil v Ježíši Kristu, tvém Synu, který je Bůh a s tebou žije a kraluje v jednotě s Duchem Svatým po všechny věky věků.
Amen.

TEXT Č. 2: SOUHLAS KE ZŘÍZENÍ ŘEHOLNÍHO DOMU SESTER V KELČI

Misijná kongregácia služobníc Ducha Svätého
Novozámocká 302
951 12 Ivanka pri Nitre
Slovensko

Věc: souhlas ke zřízení řeholního domu

Ctihodná sestro
provinční představená,

rád vyhovuji Vaší žádosti ze dne 1.6.2005 a podle kánonu 609 CIC uděluji souhlas ke zřízení řeholního domu Misijní kongregace služebnic Ducha Svatého v Arcidiecézi olomoucké se zpětnou platností ke dni podání Vaší žádosti.

První dům bude ve farnosti Kelč, kde Vám místní farnost dává k dispozici dům číslo 245. Očekávám, že působení Vašich sester bude pro farnost požehnáním a přínosem.

První komunitu, která bude otevřena 1.9.2005 a svěřena nebeské ochraně svatého Josefa Freinademetze, SVD, misionáře v Číně, budou tvořit tři sestry pod vedením představené komunity sr. Felicity, Boženy Melegové.

S přáním všeho dobra od Pána Vám a zvláště nové komunitě ze srdce žehná

+ Jan Graubner

Olomouc, 2005-08-25
Č.j.: 131/05

TEXT Č. 3: MODLITBY SESTER SSps A HYMNUS VENI CREATOR SPIRITUS

HYMNY K DUCHU SVATÉMU

Veni creator spiritus

Veni Creator Spiritus,
mentes tuorum visita,
imple superna gratia
quae tu creasti pectora.

Qui diceris Paraclitus,
altissimi donum Dei,
fons vivus, ignis, caritas,
et spiritalis unctio.

Tu, septiformis munere,
digitus paternae dexteræ,
Tu rite promissum Patris,
sermone ditans guttura.

Accende lumen sensibus:
infunde amorem cordibus:
infirma nostri corporis
virtute firmans perpeti.

Hostem repellas longius,
pacemque dones protinus:
ductore sic te praevio
vitemus omne noxium.

15

Per te sciamus da Patrem,
noscamus atque Filium;
Teque utriusque Spiritum
credamus omni tempore.

Deo Patri sit gloria,
et Filio, qui a mortuis
surrexit, ac Paraclito,
in saeculorum saecula.

Amen

M: Emitte Spiritum tuum et creabuntur

Vš: Et renovabis faciem terrae.

M: Oremus:

Deus, qui corda fidelium Sancti Spiritus
illustratione docuisti: da nobis in eodem Spiritu
recta sapere, et de eius semper consolatione
gaudere. Per Christum Dominum nostrum.

Vš: Amen.

Přijď, Tvůrce, Duchu svatý, k nám,
a navštiv myslí našich chrám,
z výsosti nebes zavítej,
do duší nám svou milost vlej.

16

Tys Utěšitel právem zván,
tys dar, jenž Bohem věčným dán,
zdroj živý, láskyplný dech,
tys posvěcení myslí všech.

Tys sedmi darů studnice,
prst Otcovy jsi pravice,
tys Bohem přislíbený host,
ty dáváš ústům výmluvnost.

Rač světlo v myslí rozžehnout,
vlíj do srdcí nám lásky proud,
našeho těla slabosti
zhoj silou svojí milosti.

Dál nepřítel zapuzuj
a duši pokoj uděluj,
ať vždycky pod vedením tvým
vyhne se vlivům škodlivým.

Nauč nás Boha Otce znát
a Syna jeho milovat
a v tebe, Duchu svatý, zas
důvěřovati v každý čas. Amen

M: Sešli svého Ducha a všechno bude stvořeno.

Vš: A obnovíš tvář země.

17

M: Modleme se:

Bože, ty nám sesíláš svého Ducha, aby nás
osvěcoval světlem pravdy; dej, ať nám tato
jeho pomoc nikdy nechybí, abychom se dobře
rozhodovali a správně jednali.

Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Přijď, ó Duchu přesvatý,

rač paprsek bohatý,
světla svého v nás vylít.

Přijdi, Otče nebohých,
dárci darů přemnohých,
rač nám myslí osvitit.

Božský utěšiteli,
něžný duší příteli,
rač nás mile zotavit.

V práci libý pokoji,
smířiteli v rozbroji,
rač nás v pláči utišit

Světlo duší blažící,
srdce v tebe věřící,
rač milostně naplnit.

18

Člověk bez tvé pomoci,
slábne a je bez moci,
vše mu může uškodit.

Viny z duší našich smaž,
a vyprahlá srdce svlaž,
raněné rač vyhojit.

Srovnej, co je zkřivené,
zahřej, co je studené,
a nedej nám zabloudit.

Rač nás, v tebe věřící,
vroucně tebe prosící,
dary sedmi podělit.

Uděl v ctnosti prospěchu,
v smrti dodej útěchu
a dej v radost věčnou vjít.

RANNÍ MODLITBY

Ranní modlitba

M: Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.
Přijď Duchu Svatý, osviť mi rozum a posilni
vůli! Pomoz mi dobře se pomodlit.

19

Poklona

M: Věřim, svatý trojjediný Bože,

Vš: že jsi tu přítomný

M: Klaním se ti

Vš: spolu s blahoslavenou Pannou Marií,
Matkou našeho Pána, s andělem strážným, se
svým patronem a se všemi svatými.

M: Klaním se tvému poznání,

Vš: protože ty víš vše a poznáš i nejskrytější
myšlenky mé duše a nejtajnější pohnutky
mého srdce.

M: Tvé spravedlnosti,

Vš: ve které dobro štědře odměňuješ a zlo přísně
trestáš.

M: Tvé svatosti,

Vš: ve které žádáš, abych žila bez hříchu a
toužila po dokonalosti ve svém povolání.

Poděkování

M: Svatý trojjediný Bože,

Vš: chválím tě a děkuji ti za lásku, kterou jsi mě
stvořil, vykoupil a posvětil.

M: Děkuji ti též za to,

20

Vš: že mě vedeš a že jsi mě vyvolil
k misionářskému povolání.

M: Z celého srdce ti děkuji,

Vš: že jsi mě v noci chránil svou otcovskou
láskou a že jsi mi daroval tento nový den.

M: Děkuji ti za všechny tyto milosti

Vš: a chci tě milovat z celého srdce, z celé své
duše, myslí i z celé své síly.

M: Konej se mnou podle své vůle.

Vš: Mé srdce je připraveno, Bože. Mé srdce je
připraveno.

Dobrý úmysl

M: Svatý trojjediný Bože, znovu ti dnes obětují
své tělo i svou duši.

Vš: Obětují ti též své myšlenky, slova skutky a
utrpení tohoto dne, abych ti udělala radost,
abych tě uctila a děkovala ti za všechny
milosti; abych napravila křivdy, tobě
způsobené a vyprosila vítězství tvé Církvi.

M: Tuto svou obět' spojuji

Vš: s modlitbami, prací a bolestmi našeho
Spasitele, se zásluhami naší nebeské Matky a
všech svatých.

21

M: Toužím

Vš: získat též odpustky pro duše v očistci.

Prošby

M: Svatý trojjediný Bože, požehnej nás,

Vš: požehnej i naše rodiče, příbuzné, celou naši
Společnost, členy Misijního sdružení Ducha
Svatého, všechny dobrodince, duchovenstvo i
členy naší vlády.

M: Duchu Svatý, Vůdce a Vládee srdcí,

Vš: naplň mé slabé srdce silou své milosti, aby
vše, co dnes udělám bylo podle tvé vůle.
(Přijď, Tvůrce, Duchu svatý...)

M: Modleme se o větší oslavu Ducha Svatého:

Vš: Sláva Otci i Synu...

M: Modleme se za šíření víry, za misionáře a
všechny křesťany:

Otče náš.....

Zdrávas Marie....

M: Sv. Terezie z Lisieux a sv. Františku
Xaverský,

Vš: orodujte za nás.

22

Modlitby k Panně Marii a k svatým

M: Svatá Panno Maria, Matko Ježíše Krista,

Vš: buď i mou Matkou. Ochraňuj mne od každého hříchu a od všech nebezpečností těla i duše. Pomoz mi plnit své povinnosti svědomitě, vypros mi milost vytrvalosti v povolání a velkou horlivost za Boží oslavu a za spásu nesmrtelných duší.

M: Modleme se ke cti Srdce Panny Marie, abychom vyprosili hříšníkům milost obrácení a všem lidem čistotu svědomí:

Zdrávas Maria

M: Marie, počatá bez poskvrny hříchu,

Vš: oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme.

M: Anděl Páně... /v době velikonoční: Raduj se, Královno nebeská/

M: Ó Paní moje,

Vš: Ó Matko moje, rozpomeň se, že jsem tvoje.

Opatruj a chraň mě jako své milované dítě.

M: Anděle Boží, strážce můj,

Vš: Osviť, opatruj, veď a napravuj mě, tobě svěřenou otcovskou láskou Nejvyššího.

M: Svatý Josefe,

23

Vš: můj svatý patrono a všichni andělé strážci a patroni naší Společnosti, buďte dnes i vždy, ale především v hodině smrti mými ochránci.

M: Modleme se, abychom uctili Boha ve svatých, jejichž památku si dnes připomínáme.

Vš: Sláva Otci i Synu.....

Krátká ranní modlitba

M: Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.

Vš: Amen

M: Bože a můj Otče,

Vš: ze srdce ti děkuji za blahodárný noční odpočinek i za tento nový den.

M: Pane Ježíši, můj Božský Spasiteli,

Vš: svěťuji ti spásu své duše i spásu mých drahých a všech lidí. Vše, co dnes budu dělat, vkládám do tvého Božského srdce, abys posvětil moje skutky.

M: Chtěla bych též

Vš: dnes všechny modlitby, práce a utrpení obětovat, aby se šířila tvoje čest a aby se

24

v očistci. Odpuť jim viny, zmírní trest a veď je svými anděly, aby byly spaseny a mohly na tebe věčně hledět.

M: Duchu Svatý, Bože, dobrotivý Otče, smiluj se nad dušemi v očistci.

Vš: Pane, ať je navěky oslavené a velebené tvé očisťující a odpouštějící milosrdenství. Amen

VEČERNÍ MODLITBY

Večerní modlitba

M: Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.

Vš: Amen

Vzývání Ducha Svatého

M: Přijď, Duchu Svatý, osviť mi rozum a posilni vůli!

Vš: Pomoz mi dobře se pomodlit!

Poklona a poděkování

M: Věřím, svatý trojjediný Bože,

Vš: že jsi tu přítomný.

M: Klaním se ti

Vš: spolu s blahoslavenou Pannou Marií, Matkou našeho Pána, s andělem strážným, se

29

svatým Josefem, se svým svatým patronem a se všemi svatými.

M: Chválím tě a děkuji ti za nezaslouženou lásku, kterou jsi mne dnes ochránil před mnohými nebezpečími těla i duše.

Vš: Zvláště ti děkuji za velkou trpělivost a otcovskou dobrotu, když jsi musel snášet mé hříchy a nedokonalosti a udržoval jsi mne v posvěcující milosti, za tvou velkodušnost a nepochopitelnou laskavost, se kterou jsi přijal mou denní práci k své cti a záchraně duší.

M: Zpytování svědomí:

Bože, Duchu Svatý, vstup do mé duše,

Vš: osviť můj rozum, abych dobře poznala své hříchy, dotkni se mého srdce, abych jich upřímně litovala a polepšila se. /5-7 min. zpytování svědomí/

Lítost

M: Bože a Otče můj!

Vš: Smiluj se nade mnou ve svém velkém milosrdenství. Z celé své duše lituji všechny své hříchy. Bolí mne, že jsem zarmoutila a urazila tebe, největší a nejmilostivější Dobro.

30

M: Odpust' mi, Bože!

Vš: A ve svém velkém slitování zahlad' mou nepravost. Neodvrhuj mě od své tváře a neber ode mne svého Svatého Ducha. Jsem pevně rozhodnuta, že tě už více neurazím. Prosím tě, dej mi k tomu svou milost. Ježíši, tobě žiji, Ježíši, tobě umírám, Ježíši, tvá jsem živá i mrtvá. Amen

Obětování a prosby

M: Nejsvětější Trojice,

Vš: obětují ti tento noční odpočinek a spojují ho s Ježíšovým věčným odpočinkem v lůně nebeského Otce a též s nočním odpočinkem, který si on dopřál na zemi. Spojují se též se vši chválou, která Ti bude vzdávaná, důkazy lásky, které ti budou projevené a se všemi mšemi svatými, které Ti budou sloužené v tuto noc.

M: Každý úder srdce a každý výdech

Vš: přijmi jako projev lásky a úcty k tobě, svatý trojjediný Bože.

M: Duchu Svatý, Otče lásky a svatosti,

Vš: rozpal moje tělo a srdce ohněm své lásky, abych ti sloužila čistým tělem a čistým srdcem.

M: Posilni mě v lásce ke kříži,

Vš: abych se podobala Ježíši.

M: Svatá Panno Marie,

Vš: Matko mého Ježíše, po něm moje jediná naděje, můj anděl strážce, moji svatí patroni, andělé strážci a ochránci naší Společnosti, orodujte za mne a chraňte mne v tuto noc i po celý můj život, zvláště v hodině mé smrti. Amen

Prosby

M: Bože, zehnej našim rodičům, příbuzným, členům Misijního sdružení Ducha Svatého, dobrodincům, našim přátelům i nepřítelům.

Vš: Sešli jim pomoc a ochraňuj je.

M: Modleme se za všechny zájmy Společnosti a za naše představené.

Vš: Všemohoucí Bože, sešli našim představeným i všem, kteří jsou jim svěřeni, svého Svatého Ducha, aby ti věrně v pravdě sloužili. Dobrotivý Bože, zehnej jejich práci,

chraň je na cestách, na všech místech a ve všech životních situacích a událostech.

M: Modleme se za nemocné:

Vš: Nebeský Otče, svými milosrdnými očima pohlédni na nemoc svých dětí a podepři je svým silným ramenem. Maria, uzdravení nemocných, oroduj za ně.

M: Modleme se za mladé, tobě zasvěcené lidi:

Vš: Duchu Svatý, ochraňuj je před všemi nebezpečnostmi těla i duše. Osviť jim duši, aby tě poznali jako Otce lásky a světla. Odvrát' od nich ducha tmy a ztracení. Dej jim čisté a silné srdce, pokorného a obětavého ducha.

M: Modleme se za sjednocení křesťanů a za obrácení nevěřících:

Otče náš.....Zdrávas Maria.....

M: Svatí Cyrile a Metoději,

Vš: orodujte za nás.

M: Modleme se se členy Misijního sdružení Ducha Svatého:

Vš: Přijď, Duchu Svatý, naplň srdce svých věrných a zapal v nich oheň své lásky!

M: Modleme se za umírající:

Vš: Dobrotivý Ježíši, milovníku duší, prosím tě pro smrtelný zápas tvého Nejsvětějšího Srdce a pro bolesti tvé Neposkvrněné Matky, omyj svou krví všechny hříšníky celého světa, kteří právě zápasí se smrtí a ještě dnes zemřou.

M: Srdce Ježíšovo, ty jsi trpělo smrtelnou úzkostí,

Vš: smiluj se nad umírajícími.

M: Modleme se za naše zemřelé:

Vš: Dobrotivý Pane Ježíši, dej jim věčné odpočinutí! Můj Ježíši, milosrdenství! Ježíši, Marie, Josefe!

M: Věčné odpočinutí dej, Pane, duším v očistci.

Vš: A věčné světlo ať jim svítí. Ať odpočívají v pokoji. Amen.

M: Modleme se:

Vš: Ježíši, Marie, Josefe, vám daruji své srdce a svou duši. Ježíši, Marie, Josefe, pomáhejte mi v posledním boji! Ježíši, Marie, Josefe, s vámi ať se moje duše odebere v pokoji! Amen.

MODLITBY

Modlitba k svatému trojjedinému Bohu

M: Trojjediný Bože, ty, který stojíš na počátku i na konci všeho, vyslyš nás, kteří se k tobě s důvěrou modlíme:

Vš: přebývej v našich srdcích a v srdcích všech lidí.

M: Milující Otče, ty jsi pomazal svého Syna svým Duchem, aby ohlašoval chudobným poselství spásy a nabídl se jako náhrada za všechny lidi,

Vš: v síle Ducha svatého nám pomoz odevzdat se ti úplně a dát svůj život za druhé. Prosíme tě o milost úplně se ti zasvětit jako služebnice pokračování spásy. Sjednocuj nás s trpícím Kristem, abychom se mu staly podobnými v sebezapření a v smrti.

M: Ukřižovaný Ježíši, nepřišel jsi plnit svou vlastní vůli, ale vůli Otce. Vedený Svatým Duchem jsi svou milující poslušností až na smrt na kříži vykoupil svět,

37

Vš: nauč nás považovat milující poslušnost v každém čase za základ našeho života a misionářské služby. Pomoz nám, abychom vždy hledaly a plnily tvou vůli, abychom vždy byly k dispozici pro apoštolské úlohy Církve a naší Kongregace, a abychom vydávaly svědectví radostné a milující služby.

M: Duchu lásky, seslaný Otcem a Synem, ty jediný nám můžeš dát sílu odpovídat denně s neubývajícím velkodušností na Boží volání,

Vš: pomoz nám, abychom byly ochotné zanechat vše a dát sebe i své vlastnictví do služby misie. Tak přispějeme k uskutečnění myšlenky našeho zakladatele: „Ať žije Svatý Trojjediný Bůh v našich srdcích a v srdcích všech lidí.“

Modlitba díkuvzdání za seslání Božího Syna

M: Nebeský Otče, tak jsi miloval svět, že jsi poslal svého jediného Syna na smrt na kříži, aby všichni, kteří v něho věří, dosáhli v jeho

38

jménu věčný život. Děkuji ti za tento největší dar.

Vš: Z vděčnosti za tvé milosrdenství a za odčinění našich hříchů obětujeme ti jeho život, agonii, krev a jeho bolestnou smrt. Obětujeme ti jeho ctnosti, nevinnost a lásku. Prosíme tě, odpusť nám naše hříchy, abychom všichni poznali tvou otcovskou dobrotu. Z vděčnosti srdce se ti klaníme a milujeme tě.

Modlitba díkuvzdání za seslání Ducha Svatého

M: Otče milosrdenství a soucitu, v jednotě se svým Synem a v seslání mocného a milujícího Ducha zjevuješ svou dobrotu a lásku.

Vš: Děkujeme ti za tvou nevyčerpatelnou a nekonečnou dobrotu. Svým Duchem obnovuješ, posvěcuješ a obohacuješ svět. Tvoje děti si jeho milostmi začlenil do Božího života a vedeš je k naději na věčný

39

život. Ať všichni lidé přijmou tento drahocenný dar, dar Ducha Svatého s radostí a ať je tvoje vykupitelská láska ohlašovaná všem lidem. Amen.

Modlitba k Nejsvětější Trojici za zájmy ukřižovaného

M: Bože, pospěš mi na pomoc

Vš: Slyš naše volání

M: Sláva Otcí...

Vš: Jako byla....

M: Klanějme se Bohu, našemu nebeskému Otcí.

Vš: Amen.

M: Pane, nejvyšší Bože, Otče našeho Pána Ježíše Krista a náš pravý Vůdce, klaníme se tvé velebnosti a lásce. Ať všichni lidé zakusí, jak milostivě chceš léčit jejich křehkosti a obejmout je svou Otcovskou láskou. Shlédni na muka, která přetrpěl tvůj milovaný Syn za naši spásu. On nám svými svatými ranami získal vykoupení.

40

Vš: Duchu Otce i Syna, naplň nás Tebou samým a buď naším světlem a naší silou v této naší prosbě.

M: Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému,

Vš: jako byla na počátku i nyní i vždycky i na věky věků. Amen

Zasvěcení se Duchu Svatému

A

M: Bože Duchu Svatý, ty jsi láska Otce i Syna vlitá do našich srdcí.

Vš: Povolal jsi nás jako misijní sestry do své zvláštní služby. Vedené tebou, Duchu lásky, chceme žít pro Krista a jeho lid. Jako komunita shromážděná v tvé přítomnosti, znovu se ti zasvěcujeme. Veď nás k stále užší jednotě s Kristem, aby Církev byla plná života a aby její apoštolát přinášel hojnější ovoce. Amen.

B

M: Bože, Duchu Svatý, dare Otcovy a Synovy lásky.

Vš: Zasvěcujeme se ti úplně. Neustále nás naplňuj Tebou, abychom byly darem pro jiné a sloužily ti s větší velkodušností v ohlašování tvé spasitelné lásky k lidem. Laskavě přijmi naše odevzdání se tobě, život dávající Duchu, teď i na věky. Amen.

C

Na „velké pondělí“ v květnu a v listopadu

M: Bože Duchu Svatý, ty lásko Otce a Syna a štědrý Dárce Boží milosti

Vš: Klaníme se ti, chválíme tě a velebíme tě se sedmi duchy, kteří stojí okolo tvého trůnu. Proniknuty touhou úplně ti patřit, odevzdáváme ti navždy své tělo a duši, se vší silou a schopnostmi, svoje myšlenky a touhy, svoje slova a skutky, svoje úspěchy i zklamání, své bolesti a radosti, svůj život a svou smrt. Pomoz nám být živým a svatým, tobě milým obětním darem.

M: Duchu lásky, buď neomezeným Pánem našich srdcí. Přijď a zapaluj nás plamenem své lásky, aby nás neovládl svět a sebeláska. Proměňuj a obnovuj nás.

Vš: Naplň nám srdce oduševněním v každé naší práci. Jsme odhodlané dělat všechno to, co chceš ty. Přijď a udělej si z nás zápalnou obět' své lásky. Dej nám vnitřní klid, abychom byly připraveny přijmout tě s plností tvých darů.

M: Přijď k nám, Duchu Svatý. Přijď se svým světlem, se svými milostmi, se svou láskou. Rozpal naše srdce svým božským ohněm. Buď naším učitelem, rádcem a vůdcem.

Vš: Chceme ochotně následovat tvá vnuknutí, svědomitě využít tvé milosti a věrně plnit své povinnosti. Chceme ti být vděčné a velebit tvou dobrotu. Chceme tě milovat a šířit tvou úctu. Buď pochválen námi a celým tvorstvem.

M: Dobrotivý Duchu Svatý, zasvěcujeme ti celou naši Kongregaci, všechny sestry a všechny jim svěčené.

Vš: Žehnej všechny lidi, dej milost obracení hříšníkům, připrav jejich srdce na přijetí Božího Slova a dej, aby v nich přineslo hojné ovoce. Ty jsi Světlo, které osvětluje

Církev, dej at' všechny národy poznají pravdu. Panno Maria, neposkvřená Nevěsto Ducha Svatého a všichni andělé a svatí, orodujte za nás. Amen.

Modlitby za dary Ducha Svatého

A

M: Modleme se k Duchu Svatému a prosme o jeho dary: Duchu moudrosti,

Vš: řiď naše myšlenky, slova a skutky, abychom následovaly Ježíše a jeho učení.

M: Duchu porozumění,

Vš: osvit' naše mysli, abychom chápaly tajemství spásy s vírou a láskou.

M: Duchu rady,

Vš: provázej nás, abychom vždy žily podle Otcovy vůle.

M: Duchu vytrvalosti,

Vš: dej, nám silu odolávat nástrahám každodenního života.

M: Duchu poznání,

Vš: nauč nás poznávat tvé cesty, abychom kráčely v pravdě a lásce.

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

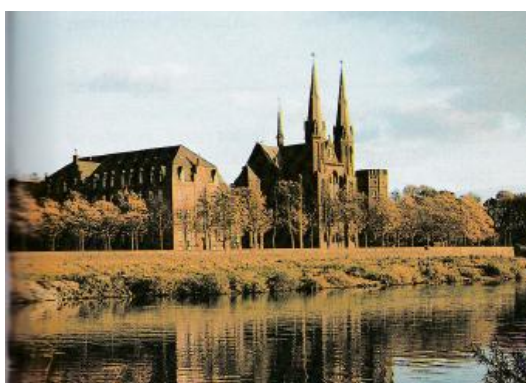
obr. 1

obr. 2

Obrázek č. 1: zakladatel Arnold Janssen (*5. 11. 1837, +15. 1. 1909)

Obrázek č. 2: původní hostinec a později první misijní dům ve Steylu

obr. 3

obr. 4

Obrázek č. 3: současný misijní dům sv. Michala ve Steylu u řeky Maas

Obrázek č. 4: misijní dům sv. Gabriela u Vídně

obr. 5

Obrázek č. 5: misionáři SVD z roku 1948

obr. 6

obr. 7

Obrázek č. 6 a 7: setkání verbistů z České a Slovenské republiky 13. 1. 2020 ve Velkých Karlovicích

obr. 8

Obrázek č. 8: verbisté působící v České republice.

Zleva: P. Pavol Kruták a otcové Georges Makonzo Mondo, Jaroslav Batóg, Rastislav Kršák, Dušan Šimala, Václav Horniak, Karolus Luangga Tefa, František Kantár, Marian Brudny a Ján Rušin

obr. 9

obr. 10

Obrázek č. 9 a 10: spoluzakladatelky druhé kongregace SSpS, Maria Helena Stollenwerk a Josefa Hendrina Stenmanns

obr. 11

obr. 12

Obrázek č. 11: dům, kde bydlely Služebnice Ducha Svatého, Trutnov – Horní Staré město

Obrázek č. 12: české lnářské textilní závody, národní podnik Trutnov – Horní Staré město

obr. 13

obr. 14

Obrázek č. 13: obědová přestávka v textilním závodu Texlen

Obrázek č. 14: první komunita misijních sester v Bílé Vodě

obr. 15

obr. 16

Obrázek č. 15: Jindřichovice pod Smrkem, cesta do práce

Obrázek č. 16: Děčín, misijní sestry s obyvatelkami Domova

obr. 17

obr. 18

Obrázek č. 17: Horní Poustevna, Vánoce s dětmi

Obrázek č. 18: Brtníky, komunita misijních sester během generální vizitace v roce 1993

obr. 19

Obrázek č. 19: spoluzakladatelka třetí kongregace SSpSAP matka Maria Michaela Adolfini Tönnies

obr. 20

obr. 21

Obrázek č. 20: společná rekreace po večeři

Obrázek č. 21: ranní chvály sester kongregace SSpSAP

obr. 22

obr. 23

Obrázek č. 22: rok 2005, oficiální začátek působení sester SSpS ve farnosti Kelč, zleva sr. Júlia, sr. Felicita, sr. Lucia

Obrázek č. 23: rok 2006, sr. Felicita (představená) při katechezi v Kelči

obr. 24

obr. 25

Obrázek č. 24: rok 2009, misijní sestry s biřmovankyní

Obrázek č. 25: rok 2010, zleva sr. Felicita, sr. Lucia (představená), novicka Zuzana, sr. Vianeya u domečku sv. Josefa Freinadementza v Kelči

obr. 26

obr. 27

Obrázek č. 26: rok 2012, misijní sestry z Kelče na výletě

Obrázek č. 27: rok 2013, sr. Magdaléna, Hospic Citadela - Valašské Meziříčí

obr. 28

obr. 29

obr. 30

obr. 31

Obrázek č. 28: sr. Magdaléna s mládeží

Obrázek č. 29: rok 2014, sr. Josefína

Obrázek č. 30: sr. Josefína, sociální pracovnice na Charitě ve Valašském Meziříčí

Obrázek č. 31: rok 2014, misijní sestry z Kelče, zleva sr. Magdaléna, sr. Josefína, sr. Zuzana, sr. Mária Anna (představená)